

PROBLEMS AND INNOVATIONS IN SCIENCE

**Abstracts of XXIII International Scientific
and Practical Conference
USA, Dallas**

**USA, Dallas
20 – 21, September 2021**

UDC 001.1

BBK 29

The 23th International scientific and practical conference «Problems and Innovations in Science», September 20-21, 2021, Primedia E-launch LLC, USA, Dallas. 2021. 84 p.

ISBN 978-1-6390-1523-8

The recommended citation for this publication is:

Petrov P. Learning Styles and Strategies // Problems and Innovations in Science. Abstracts of the 23th International scientific and practical conference. Primedia E-launch LLC, USA, Dallas. 2021. Pp. 39- 43.

Science editor:

Solodka N.V.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Reviewers:

Monique Carnaghan

*Associate Professor in Economics in the Department of Economics,
University of Lethbridge, Canada*

Ostin Koonin

Professor of Information, Operations & Management Sciences, NYU Stern

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: el-conf@ukr.net

homepage: <http://el-conf.com.ua>

©2021 Primedia E-launch LLC

©2021 Authors of the articles

CONTENT

<i>Bliakharskyi O.</i> PECULIARITIES OF MENTAL HEALTH FORMATION IN VOCATIONAL COLLEGE STUDENTS	5
<i>Voloshyn O., Humeniuk H., Voloshyn V.</i> FEATURES OF DISTANCE LEARNING AS A FACTOR OF INFLUENCE ON THE CHARACTER OF THE EDUCATIONAL PROCESS.....	11
<i>Vonberg T., Semchonok O.</i> OUTSOURCING AS A COMPONENT OF EFFECTIVE BUSINESS.....	14
<i>Homola A.</i> MODERN APPROACH TO A COMPREHENSIVE PROGRAM FOR PHYSICAL THERAPY OF PATIENTS AFTER STROKE WITH UPPER SPASTICITY LIMBS IN THE LATE PERIOD	19
<i>Zaikov S., Filipova N.</i> PREVENTION AND REMOVAL FROM THE COURT HALL AS EFFECTIVE MEASURES OF PROCEDURAL ENFORCEMENT.....	23
<i>Kolisetskyi S.</i> INDUSTRIAL PARKS AS A TOOL FOR REGIONAL DEVELOPMENT	27
<i>Kryvenko-Kaminska O.</i> PSYCHOLOGY OF DISTANCE LEARNING (according to the results of the survey)	32
<i>Petrukha N., Tarasenko M., Stakhova K.</i> CORONA-TEST OF EFFICIENCY OF STATE SUPPORT AND STIMULATION OF AGRICULTURAL VALUE ADDED CHAINS	36
<i>Ravsky B., Berestetska O.</i> EXPANSION OF HOTEL BUSINESS SERVICES TO ENSURE ITS COMPETITIVENESS	41
<i>Savchenko L., Savchenko D.</i> PREPARATION OF SPECIALISTS FOR HABILITATION ACTIVITIES IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF DIFFERENT TYPES	45
<i>Stovba T.</i> INNOVATIVE DEVELOPMENT OF UKRAINE SEAPORTS: FOREIGN EXPERIENCE AND NATIONAL PRACTICE	51
<i>Tomchak N., Stanislavskij S.</i> PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC AND INNOVATIVE ACTIVITY ARE IN UKRAINE.....	57

<i>Tsymbol S.</i> PREREQUISITES FOR THE DEVELOPMENT OF INDIVIDUAL FOREIGN LANGUAGE SPEECH ACTIVITY.....	60
<i>Chirchenko A.</i> TRANSLATIONS OF LATIN ECCLESIASTICAL WRITERS AT THE KIEV THEOLOGICAL ACADEMY (XIX-XX cc.).....	63
<i>Shkrygun Yu., Trushkina N.</i> EFFECTIVE E-COMMERCE TOOLS: THE US EXPERIENCE	65
<i>Yandola K., Vinzkovskiy A.</i> APPLICATION OF MODERN DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF EVALUATION OF EDUCATIONAL ACHIEVEMENTS OF HIGHER EDUCATION.....	75

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я У
СТУДЕНТІВ ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ**Бляхарський О.В.,***викладач музики**Коростишівського педагогічного
фахового коледжу ім. І.Я.Франка,
м. Коростишів, Україна*

Анотація: у роботі проаналізовано сутність та особливості формування психічного здоров'я у студентів фахового коледжу; схарактеризовано складові психічного здоров'я особистості.

Ключові слова: психічне здоров'я, здоровий спосіб життя, ідентичність.

На різних вікових етапах якісно змінюється структура ставлення до здоров'я. У ранньому дитинстві та дошкільному віці на ставлення дитини до себе, а відповідно і до здоров'я, впливає найближче соціальне оточення. Перші три роки у дитини тільки формуються психологічні механізми, які дозволяють самостійно виокремлювати і адекватно оцінювати особливості власного організму, психіки, станів. У дитини уже виникають певні психологічні відчуття, пов'язані зі станом і функціонуванням фізіологічних та психологічних систем. Починаючи з раннього дитинства відбувається фіксація поведінки близьких дорослих: їх турботи, уваги чи роздратування, невдоволення в період коли дитина хворіє. У дошкільників формування ставлення до здоров'я пов'язано з оцінками, які сприймаються при спілкуванні з дорослими. Важливим для дошкільників, особливо для дівчаток, є оцінка іншими фізичного образу, що впливає на самооцінку та самопочуття. У молодших школярів ставлення до здоров'я включає особистісний сенс, та усвідомлюється як необхідність для успішного освоєння навчальної діяльності, заняття спортом та інших захоплень. Розглядаючи ставлення до здоров'я, як частину «Я-концепції», на цьому віковому етапі, слід зазначити, що у дитини формується певне стабільне ставлення до себе та самооцінка. При цілеспрямованому вихованні, навчанні та

закріпленні правил гігієни, мотивації до занять фізичною культурою ставлення до здоров'я у дітей змінюється.

Формування ставлення до здоров'я у студентів фахового коледжу пов'язано з розвитком ідентичності, «почуттям дорослості», уваги до власної зовнішності. Проблема здоров'я, здорового способу життя у цьому віці входить не тільки до кола уваги студентської молоді, але і дорослих та однолітків. Майбутні фахівці намагаються самоствердитися у професійній сфері, але не завжди успішно, одним зі способів здобути бажаний статус у колективі можуть бути ризики, пов'язані зі станами здоров'я, зайняття екстремальними видами спорту. У ранньому юнацькому віці тема здоров'я та ставлення до нього пов'язана з особистісним та професійним самовизначенням, в деяких професіях є високі вимоги до здоров'я, в інших цей компонент професійної готовності не враховується. У студентів коледжу є усвідомлення, що від стану здоров'я багато в чому залежить успішність діяльності, статус в колективі, суспільстві та сімейне щастя [3].

Важливою для розуміння психічного здоров'я у юнацькому віці є проблема визначення чинників психічного здоров'я учня. Дослідження у цьому напрямку здійснювали М.Андрос, М.Безруких, О.Васильєв, В.Гарбузов, Л.Гладких, С.Громбах, Д.Ісаєв, О.Кочерга, І.Левіна. Науковці зазначають, що психічне здоров'я особистості залежить від біологічних, психологічних, фізичних і психосоціальних чинників.

Концепція дитячих неврозів, як один із напрямків вивчення психологічного неблагополуччя особистості, дозволяє проаналізувати взаємодію біологічних, психологічних і психосоціальних чинників [1]. Для нашого дослідження важливим є положення про біосоціальну єдність детермінант розвитку людини, яке дозволяє орієнтуватись, перш за все, на потенційні можливості дитини. У самій біологічній організації закладені можливості універсального, соціально-діяльнісного, функціонального розвитку студента [1, с. 119-121].

Вітчизняні і закордонні дослідники вказували на зв'язок особистісних особливостей і відхилень у психічному здоров'ї

студентської молоді. А.Томас і С.Чес запропонували поняття «важкий темперамент», як наявність сталих індивідуальних особливостей, які ускладнюють адаптацію і слугують виникненню відхилень у психічному здоров'ї, якщо існує невідповідність якостей темпераменту запитам оточуючого середовища [6, с. 37-41].

Аналіз досліджень дозволяє виокремити фізичні і психо-соціальні чинники впливу на психічне здоров'я студентів коледжу.

Фізичні чинники поділяються на чинники макросередовища і мікросередовища. До фізичних чинників зовнішнього середовища, які представлені макросередовищем належать: кліматичні, природні умови, техногенні забруднення повітря, води, ґрунту. Чинники мікросередовища: незадовільні умови навчання та матеріально-побутові, міграційні процеси.

Наукові розробки психо-соціальних чинників свідчать, що негативні тенденції погіршення психічного здоров'я студентської молоді тісно пов'язані зі зниженням рівня життя населення, втратою роботи батьками, руйнуванням сімейних цінностей.

Таким чином, вікові особливості юнацького віку, які пов'язані зі швидким біологічним і психологічним розвитком, провокують надзвичайну чутливість особистості до впливу великої кількості фізичних і психосоціальних чинників оточуючого середовища.

Звичайно, що у проблемі формування і розвитку психічного здоров'я у студентів фахового коледжу значне місце відводиться сімейним чинникам, які мають соціально-психологічний зміст. Зокрема: стилям батьківського виховання, впливу сімейної ситуації на особистісні якості дітей, ставлення до дитини, алкоголізації батьків та їх низькому освітньому рівні та ін.

Крім того, психічне здоров'я студентів коледжу тісно пов'язано з навчальним процесом, закладом освіти, в якому перебуває дитина. Дослідження вітчизняних науковців дозволяють визначити освітні чинники ризику, які є загрозою для психічного здоров'я у студентів коледжу.

Освітні чинники ризику: неадекватні вимоги і методики підготовки фахівців; стресова тактика педагогічного впливу

(неадекватність вимог, приниження, погрози, атаки); невідповідність методик і технологій навчання; нерациональна організація навчально-виховного процесу; конфлікт з викладачем, однолітками; низький соціальний статус в класі; психологічне, фізичне насилля з боку викладачів; економічне, психологічне, фізичне насилля з боку однолітків; відсутність системи психологічного і педагогічного впливу.

Отже, шкільні чинники ризику комплексно і систематично руйнують психічне здоров'я майбутнього фахівця. Інтенсивність впливу підсилюється сприйняттям їх студентами як некерованих, незмінних, які неможливо уникнути. З'являється відчуття безпорадності, меншовартості, відчаю.

Ускладнюють освітні чинники ризику низька професійна підготовка викладачів, їх особистісні якості (низький рівень рефлексії, емпатії, комунікативних і організаторських здібностей; самовпевненість), відсутність ефективної співпраці з батьками [4]. Збереження психічного здоров'я у студентів коледжу, потребує інтеграції зусиль сім'ї та навчального закладу.

Дослідження О.Буланової, О.Вовчик-Блакитної, М.Зеленової, М.Каневської, А.Ісмагілової, А.Панасюка свідчать, що модель спілкування викладача зі студентами впливає на процес навчання у коледжі. Особистісно-зорієнтована модель спілкування сприяє зниженню таких симптомокомплексів, як незахищеність, ворожість, репресивність. У той же час, навчально-дисциплінарна модель спілкування стимулює зростання показників симптомокомплекса. Підвищується вірогідність того, що негативні прояви, пов'язані з тривожністю, недовірою до себе, почуттям меншовартості, стануть стійкими особистісними утвореннями, спричинять формування невротичної особистості [1].

Таким чином, особливість особистісних факторів ризику, які ускладнюють травмуючу ситуацію, пов'язана з їх комплексною і систематичною дією на студента. Психологічні переживання ними стресової ситуації проявляються в афективних емоційних реакціях: агресивності, невпевненості у собі, тривожності, страхах. Під впливом психогенних, починають формуватися або

закріплюється ряд дисгармонійних варіантів розвитку особистості, до яких відносять психопатії і невротичний розвиток особистості [1].

Забезпечення нормального формування психіки, запобігання її девіацій потребує динамічної оцінки психічного здоров'я студента. За різними дослідженнями виявлено п'ять критеріїв визначення стану психічного здоров'я особистості: психологічного, ефективності навчальної діяльності, соціально-психологічного, біологічної схильності, клінічного. Узгодженість критеріїв психічного здоров'я сприяє гармонійному розвитку майбутнього фахівця.

Інститут охорони дітей та підлітків АМП України запропонував класифікацію рівнів психічного здоров'я, що передбачає розподіл студентів на п'ять груп:

- 1 – здорові та оптимально адаптовані;
- 2 – ознаки напруження адаптаційних механізмів;
- 3 – напруження і перенапруження адаптаційних механізмів, головним чином у формі астено-невротичних проявів, девіантної поведінки та інших стадій відносної компенсації;
- 4 – субкомпенсація, ознаки «зривів» адаптаційних механізмів;
- 5 – хворі, які мають певні клінічні прояви, декомпенсацію внаслідок «зламу» адаптаційних механізмів, необхідна активна терапія та госпіталізація [5].

Як зазначають М.Андрос, Л.Гладких, І.Ларіонова, Л.Терлецька визначення норми психічного здоров'я особистості повинно здійснюватись відповідно до вікових періодів. Аналізуючи норму психічного здоров'я студентської молоді, слід говорити про норму у стані активного розвитку особистості. Показники психічного здоров'я, одержані з кожного з виділених критеріїв психічного здоров'я зіставляються з нормативними показниками.

Таким чином, психічне здоров'я студентів фахового коледжу – це інтегральний показник, який визначає успішність їх навчання та його соціальний розвиток під час навчальної діяльності та у повсякденному житті.

Отже, аналіз літературних джерел дає нам підстави розглядати психічне здоров'я студентів коледжу як психологічний феномен зі складною структурною побудовою, яка перебуває у взаємодії п'яти його компонентів: психологічного, ефективності навчальної діяльності, соціально-психологічного, біологічної схильності, клінічного. Основу психічного здоров'я студентів фахового коледжу складає повноцінне проживання особистістю всіх етапів онтогенезу, психічний розвиток, відповідно віковим нормам на кожному з цих етапів.

Література:

1. Исаев Д.Н. Предупреждение реакций дезадаптации (кризисных состояний). Практична психологія та соціальна робота. 2013. № 3. С.56-61.

2. Иваць А. Р. Збереження психічного здоров'я дітей у процесі шкільного навчання. Україна. Здоров'я нації. 2017. № 3. С. 119-121.

3. Казанская В.Г. Подросток: трудности взросления. СПб.: Питер, 2008. 283 с.

4. Косигіна О.В. Створення психологічного безпечного освітнього середовища. Управління школою. 2013. № 10-12 (382-384). С.61-67.

5. Кочерга О. Психічне здоров'я молодшого школяра. Психолог на батьківських зборах. К.: Редакції загальнопедагогічних газет, 2003. 112с.

6. Технологія моніторингу психічного здоров'я школярів / [О.А.Беседіна, Г.М.Даниленко, Н.М.Колотій та інші] Харків, 1998. 22 с.

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ХАРАКТЕР ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Волошин О.С.

*доцент кафедри загальної біології та
методики навчання природничих дисциплін,*

Гуменюк Г.Б.

*доцент кафедри загальної біології та
методики навчання природничих дисциплін,*

Волошин В.Д.

*доцент кафедри патологічної анатомії
з секційним курсом та судовою медициною,
Тернопільський національний медичний
університет ім. І.Я. Горбачевського,
м. Тернопіль, Україна*

Анотація. В роботі розглянуті особливості дистанційного навчання за умов карантину, спричиненого пандемією коронавірусу COVID-19, їх вплив на учасників навчального процесу. Розглянуто питання механізмів комунікації між викладачами і студентами, потенційний вплив на стан їх здоров'я тривалого перебування за комп'ютером, зростання навантаження на опорно-руховий апарат і психоемоційне напруження. Вказується на необхідність аналізу досвіду дистанційного навчання, удосконалення його форм і методів.

Ключові слова: COVID-19, дистанційне навчання, карантин, гіподинамія.

Карантин, спричинений пандемією коронавірусу COVID-19, зумовив необхідність масштабного запровадження дистанційної освіти у вищій школі. Впровадження освітнього процесу на відстані протягом тривалого часу продемонструвало як позитивні так і негативні аспекти. Дослідження показали, що пандемія, спричинена коронавірусом, змусила 1,57 млрд. здобувачів освіти в світі перейти на дистанційний спосіб навчання [1].

Масовий перехід на дистанційне навчання під час пандемії

дозволив виявити особливості здобуття освіти на відстані. Як викладачам, так і студентам довелося дуже швидко оволодіти сучасними технологіями комунікації. Викладачі активно працюють над розвитком методів навчання, здатних на відстані ефективно формувати не лише теоретичні, але й практичні знання. Такі методи дистанційного навчання необхідні для створення професійних компетентностей майбутнього випускника. Для всіх учасників освітнього процесу вагомими особливостями навчання на відстані стали відсутність безпосереднього контакту між викладачами і здобувачами освіти, а також гіподинамія, значне зменшення рухової активності, спричинені тривалим використанням комп'ютерної техніки.

Дослідження показали, що в пошуках навчальних матеріалів студенти у 40,8 % використовували інтернет-ресурси університету, популярним і зручним методом є також конспектовані матеріали, які використовували у 30,5 %; варто відзначити, що лише половина опитаних студентів мала усвідомлене бажання вчитися на дистанції, при цьому 43,2 % анкетованих хочуть повернутись до звичного очного навчання і не бажають навчатись на відстані [2, с. 59].

Окрім проблем освітнього характеру, дистанційне навчання протягом тривалого часу стало фактором, що потенційно загрожує збереженню здоров'я викладачів і здобувачів освіти. Малорухливість і довготривале використання персонального комп'ютера, статична напруга опорно-рухового апарату, психо-емоційне перевантаження, інтенсивна переробка великого об'єму інформації, отриманої через цифрові носії, ізоляція внаслідок карантину, відсутність безпосереднього спілкування стали чинниками негативного впливу на людину. Гіподинамія порушує нормальний кровообіг, що є чинником зниження ефективності метаболізму і відновлення функціональних резервів в тканинах і органах. Поняття «комп'ютерний варикоз» є результатом ліпотону судин внаслідок тривалого сидіння. Цей стан супроводжується застоєм крові у венах, втратою еластичності стінки судин, відчуттям важкості в нижніх кінцівках [3, с.282-283].

Гіподинамія провокує розвиток надмірної ваги, атеросклерозу, підвищення артеріального тиску і рівня глюкози у крові і є однією з актуальних проблем сьогодення [4, с. 44-45]. За умов пандемії COVID-19, введення локдаунів у країнах, гіподинамія набуває ще більшого поширення.

Під час тривалого навчання на відстані організм, окрім великого фізичного, зазнає і психо-емоційного навантаження. Дослідження показали, що 78,4% студентів відчували дратівливість, 63,3% - біль у спині, 63,2% скаржились на порушення сну, а 58,2% на гіподинамію [5], у студентів-медиків під час локдауну спостерігали тривожні розлади через істотну зміну звичних життєвих умов і небезпеку захворіти COVID-19 [6, с. 158].

Отриманий протягом пандемії досвід учасників освітнього процесу потребує детального аналізу з метою наступного удосконалення форм і методів отримання освіти на відстані, оптимізації і підвищення ефективності дистанційного навчання.

Література:

1. Олешко А. А., Ровнягін О. В., Годз В. Р. Удосконалення дистанційного навчання у вищій освіті в умовах пандемічних обмежень. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 1. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/1_2021/5.pdf (дата звернення: 10.09.2021).

2. Terenda N. O., Terenda O. A., Horishnyi M. I., Panchyshyn N. Y. Особливості дистанційного навчання студентів в умовах пандемії COVID-19 (за результатами анкетування). *Медицина освіти*, №4. С. 57–60.

3. Землянська О.В., Третьякова Л.Д., Праховнік Н.А., Семененко Р.Ю. Вплив дистанційної форми навчання на психічне та фізичне здоров'я студента. *Енергозбереження та промислова безпека: виклики та перспективи*: науково-технічний збірник: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (2–3 червня 2020 року, м. Київ). <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/39-613>. Київ: Основа, 2020. С. 280–286.

4. Проданчук О. М., Шаргун М.Д. Гіподинамія - проблема сучасності. *Здоровий спосіб життя : зб. наук. ст.* <http://reposit>

tory.ldufk.edu.ua/handle/34606048/12168. Львів, 2011. Вип. 64. С. 44 - 49.

5. Кудрявцева Тетяна, Абідова Тетяна, Бондаренко Віра. Дистанційне навчання: здоров'язбережувальний аспект URL <https://college.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/%D0%9A%D1%83%D0%B4%D1%80%D1%8F%D0%B2%D1%86%D0%B5%D0%B2%D0%B0.pdf> (дата звернення: 10.09.2021).

6. Юр'єва Л. М., Шорніков А. В. Психологічний стан майбутніх медиків під час дистанційного навчання. *Здобутки клінічної і експериментальної медицини*. 2021. №1. С. 156–159.

УДК 331.5 : 338.24

Економічні науки

АУТСОРСИНГ ЯК СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОГО ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ

Вонберг Т.В.

к.е.н., доцент

Семчинок О.В.

студент факультету фінансів

ДВНЗ «КНЕУ ім.В.Гетьмана»

м.Київ, Україна

Анотація: розглянуто актуальність означеної проблеми дослідження; проаналізоване підґрунтя у використанні послуг з аутсорсингу, доведено необхідність розгляду альтернативних варіантів робочих взаємин з метою підвищення ефективності бізнесу; визначено аутсорсинг як необхідну альтернативу залучення працівників в умовах сучасної економіки; розглянуто принципи аутсорсингу; переваги та ризики для компанії, що використовує аутсорсинг.

Ключові слова: аутсорсинг, аутсорсингові послуги, бізнес, працівники, робочі взаємини, якість.

Аутсорсинг, як явище та послуга, виник доволі давно. Ще у давні часи цим процесом активно користувалися та й не знали, що сьогодні це буде називатися “аутсорсинг”, буде важливою складовою організації бізнесу для багатьох компаній. Пандемія

прискорила перехід багатьох процесів із режиму офлайн в онлайн формат, причому, абсолютно неважливо що: медицина, навчання, поліси і взагалі усе, що спадає на думку – вже існує онлайн. І робота не є виключенням. Аутсорсинг – це одне із рішень, яке може впроваджуватися з будь-якого куточку світу для будь-чого. На нашу думку, аутсорсинг - це одна з найкращих послуг, що існує на ринку праці. Завдяки цій послугі покращуються показники бізнесу, звільняється час керівництва компанії на виконання стратегічно важливіших питань, збільшується рентабельність тощо.

На користь аутсорсингу хотілося б навести наступні плюси:

- Постійні операційні витрати перетворюються на змінні, які залежать від фактичного обсягу праці. Завдяки цьому бізнес оптимізує свої грошові потоки та використовує їх ефективніше. Іншими словами, більше не треба сплачувати заробітну плату за місяць, наприклад, дизайнеру, який виконає своє завдання по факту за тиждень.

- Зменшення штату компанії, що своєю чергою породжує зменшення постійних витрат, витрат на великий офіс або коворкінг та зменшує ризики щодо компенсаційних виплат, оскільки у даному випадку, ризик прямо пропорційно корелюється із чисельністю співробітників.

- Підвищення якості товарів та послуг завдяки залученням спеціалістам, які мають в більшості випадків більші компетенції, ніж штатні працівники. Як правило, аутсорсингові компанії доволі багато часу спеціалізуються на чомусь одному. Завдяки цьому компетенції працівників таких компаній на порядок вищі.

Більш того, хочемо відзначити, що багато компаній на початку свого розвитку навіть не розуміють, що вони вже використовують аутсорсинг. Наприклад, закупити сировину, замовити дизайн – це ті послуги, які найчастіше виносять компаніями на аутсорсинг. Із зростанням компанії, очевидно, кількість таких послуг зменшується. Можна придбати своє обладнання, не залежати від постачальників, найняти у штат дизайнера тощо. Проте це правило діє не для усіх галузей. Звісно,

аутсорсинг залишається майже завжди, проте у меншій мірі, а ось сфера технологій – це “золота жила” аутсорсерів. Справжнім джерелом технологій вважають, звісно, Кремнієву Долину, проте, завдяки сформованій репутації, спеціалісти звідти – дуже дорога робоча сила. Зовсім інша ситуація зі спеціалістами із країн колишнього СНГ. Дійсно, навіщо засновникам сплачувати величезні гроші, якщо можна звернутися до таких спеціалістів, де оплата праці у кілька разів нижча, вони не розбещені грошима та проектами, а роботу свою виконують навіть краще, тому що чіпляються за кожну можливість і викладаються на максимум заради того, щоб їх помітили і зажадали подальшої співпраці. А ще краще – Індія. Напевно, зараз, це найрозвинутіша країна із ІТ-аутсорсингом. Дуже дешева робоча сила та їх кількість стає вирішальним фактором при виборі постачальника таких послуг.

Важливо пам'ятати деякі принципи аутсорсингу, а саме:

1) Передавати роботу на аутсорсинг має сенс лише тоді, коли компетенції аутсорсерів перевищують компетенції штатних працівників.

2) Ключові конкурентні переваги та особливості бізнесу передавати на аутсорсинг не можна, оскільки такий бізнес втрачає взагалі сенс.

Отже, можна стверджувати, що аутсорсинг, як послуга, ефективна, тому що гнучка. Коли виникає потреба в послугі – нею користуються, коли не виникає – ні. Це дозволяє позбавитися від зайвих проблем та головного болю. Не треба сплачувати штату, коли немає роботи, не треба сплачувати більше, не треба переконуватися у якості, бо знаєш, що аутсорсингова компанія спеціалізується на тому, що потрібно і вони точно виконують свою роботу чудово.

Варто звернути ще увагу на такий важливий фактор, як відповідальність. У більшості випадків у штатному трудовому договорі не прописані штрафи за некоректно виконану роботу та доручення, що не є додатковим стимулом для ефективної праці. У випадку договору з аутсорсингу чітко прописані штрафи за неякісно виконану працю або допущені помилки. Також штатні

робітники мають соціальний захист і можуть цим маніпулювати. Працівника може просто не цікавити, що у компанії “горить” робота, якщо в нього є лікарняний. Аутсорсери навпаки, намагаються зробити якомога краще заради лояльності клієнта та майбутніх замовлень.

Глибоко переконані, що за аутсорсингом майбутнє. Навіть у США – найбільшій економіці світу, бухгалтери, які, здавалося б, повинні бути всюди, – відсутні, оскільки 92% бухгалтерів у США – це аутсорсингові послуги. Цілком очевидно, що таким чином з часом буде працювати більшість компаній. Через аутсорсинг будуть виконуватися непрофільні функції бізнесу. Завдяки цьому компанії зможуть зосереджуватися на своїй основній діяльності, не відволікаючись на операційні процеси. І це дійсно дуже важливо. Разом із тим, аутсорсинг не позбавляє людей роботи, адже вакансії аутсорсерів мають ті ж професії, просто бізнес ставатиме ефективніше. З часом і у нас в Україні, усі малі бізнеси будуть чіплятися за аутсорсинг як за найважливішу складову, тому що на ранній стадії зменшення операційних витрат є важливою складовою для швидкого виходу на ринок. Завдяки високому попиту на аутсорсингові послуги, їх якість буде зростати, оскільки чим більше вони виконують проєктів – тим більше їх досвід та ефективність. Завдяки цьому навіть великі компанії будуть їх використовувати ще більше, адже вони будуть вміти виконувати більш складні функції та завдання.

Звичайно, існують певні, хоч і мінімальні, ризики, зокрема:

- На сьогодні немає нормативно-правового регулювання процесу використання аутсорсингових послуг і компанії, зазвичай, використовують звичайні договори. Щиро сподівемося, що в недалекому майбутньому трудове законодавство все ж таки врегулює це питання.

- Аутсорсер, на жаль, може бути таким собі “троянським конем”, який може продати інформацію конкуренту чи використати на свій розсуд. Вважаємо, що ця проблема також зникне із затвердженням відповідного нормативно-правового підґрунтя, що може передбачати величезні штрафи або навіть

кримінальну відповідальність, як це діє у розвинених західних країнах.

- Нерозуміння специфіки компанії-замовника. Як відомо, у кожної компанії є свій “стиль”, який важливо розуміти, щоб виконувати якісно завдання. Це також проблема, яка із часом зникне, тому що рано чи пізно кожна компанія напрацює свою базу постачальників аутсорсингових компаній, які будуть знати усі особливості роботи замовника.

Звісно, на практиці можуть існувати ще й інші ризики, проте це нормально для бізнесу. Ідеального не існує, проте є максимально приближене. Як казав Уїнстон Черчилль: “Демократія це не найкраща форма правління, проте кращої ще не вигадали”. Цю цитату можна застосувати і до нашої теми, оскільки відразу зробити так, як треба і так, щоб це задовільнило усі сторони – неможливо. Ще декілька століть тому люди не розуміли, що користуються аутсорсингом, використовували його неефективно та не свідомо. Із усвідомленням з’явилися численні техніки цього процесу, почали з’являтися наукова література. Із свідомістю цього процесу прийшли й нові знання та більша ефективність. Як результат, аутсорсинг перетворився на важливу складову найефективнішого ведення бізнесу.

MODERN APPROACH TO A COMPREHENSIVE PROGRAM
FOR PHYSICAL THERAPY OF PATIENTS AFTER STROKE
WITH UPPER SPASTICITY LIMBS IN THE LATE PERIOD

Homola A.V.

graduate student

Faculty of Biomedical Engineering,

National Technical University of Ukraine "KPI"

named after Igor Sikorsky,

Kiev, Ukraine

Introduction. *The relevance of the issue in the 21st century is a significant level of morbidity and mortality from cerebrovascular diseases. A stroke is an acute disorder of the cerebral circulation, due to damage to parts of the brain. Disease destroys life and takes the future away from people. According to the Ministry of Health, about 150,000 strokes occur in Ukraine every year, and more than 100,000 people die from strokes and other disorders of blood flow to the brain. Concomitant diseases provoking the onset of acute cerebrovascular accident: diabetes mellitus, cardiovascular diseases, everyday stress, poor nutrition, a sedentary lifestyle, insufficient water intake. Patients are at risk of recurrent stroke as one of the causes of death and loss of people of working age in all countries of the world. A high rate of disability after suffering a stroke, receiving high-quality treatment and rehabilitation measures in the early period, has negative consequences in the recovery of patients in the late period. Accompanied by bedsores, contractures, spasticity, discomfort and pain during the day. Dependence on others, depressed mood, the ability to plan your future.*

In patients after a stroke, physical condition worsens, paresis of the limbs, decreased mobility of the joints, imbalance and coordination, the development of contractures and spasticity.

Points that physical therapists pay attention to when a patient is admitted to a hospital:

- study of anamnesis and concomitant diseases that can interfere with the restoration of motor functions;

- examination of the functional and structural state of the patient;
- the patient's attitude to rehabilitation measures;
- patient request upon admission;
- consent or refusal to take rehabilitation measures;
- the choice of effective rehabilitation methods that will help to obtain positive results and achieve the set goals.

Against the complications of a stroke, there are many methods that help restore the lost structure and function of patients with spasticity.

Goal:

- 1) *Reduction or removal of pain syndrome;*
- 2) *Decreased action of spasmodic muscles;*
- 3) *Normalization of muscle tone;*
- 4) *Improve joint mobility;*
- 5) *Prevention of contractures.*

The advantage of a comprehensive physical therapy method is the absence of side effects. The use of post-isometric relaxation and manual-muscular techniques reduce the manifestations of secondary effects. This combination is intended to restore lost functions, it should be performed by a qualified physical therapist who owns the technique and adheres to the goal: do not harm!

Key words: *Stroke, physical therapy, late period, spasticity, recovery*

Purpose: the use of effective methods of physical therapy for patients after stroke in the late period, restoring the functional state.

Research methods: The study was conducted on the basis of the KGKB № 6, from November 2020 - March 2021. 17 people were voluntarily recruited, whose condition met all diagnostic criteria. Patients after stroke with spasticity of the upper limb in the late period had no contraindications to a comprehensive program aimed at restoring the functional state.

The patients were divided into two groups - control 8 people, and the main group - 9 people. On admission, patients announced a goal that the physical therapist and the patient should actually achieve by the time of discharge. Based on the International Classification of Functioning, the physical therapist works to restore structure and function, or compensate for lost motor functions.

A physical therapist pays attention when examining for muscle tone, the connectedness of active movements, the presence of

hypertonicity of individual muscles, signs of atrophy, soreness and the degree of spasticity. Using: a modified Ashworth scale for understanding the degree of spasticity; Visual analogue scale for assessing pain intensity; NIH Stroke Severity Scale; Berg balance scale - BBS; Timed get up and go test - TUG; the Rivermead Mobility Index - RMI; Modified Rankine scale; Barthel ADL Index.

Research results. The length of stay in the hospital is from 10 to 15 days. In the complex of individual rehabilitation programs for combating spasticity in the control group, special positioning and orthotics were used for the upper extremities so that the muscles with increased tone were stretched. Spent 1.5 hours a day.

Selective massage once a day for 30 minutes. In the absence of active movements in the limbs, passive exercises were performed 1 - 2 times a day for 30 - 40 minutes. Also physiotherapeutic treatment: heat therapy, ozokerite and paraffin applications. Drug treatment - muscle relaxants, drugs that reduce muscle tone.

The main group used the methods combined during the session: stretching exercises, post-isometric relaxation and manual-muscular techniques for the correction of antagonists, agonists and stabilizers. Classes were held 2 - 3 times a day from 30 minutes to 1 hour.

Patients with mild spasticity of 1 - 2 points according to the modified Ashworth scale, the proposed method for the restoration of the upper limb, more often have the opportunity to get a positive result during 1 period of rehabilitation in the hospital from 10 to 15 days. On the day of discharge, they receive an individual home rehabilitation program, which they continue to carry out independently. In people, blood circulation in the muscles improves, pain sensations disappear, the technique prevents the development of contractures. The goal is achieved, the function is restored; the person has the ability to use the affected limb.

Patients with spasticity from 3 to 5 points on the modified Ashworth scale, for the restoration of the upper limb, 3 to 4 periods of in-patient rehabilitation are required. Muscle spasticity gradually decreases, the correction technique improves the dynamics of

recovery. Subsequently, the patient becomes independent and is not a hostage to his own body.

Comparing the indicators of the primary examination of the main and control groups, we have no differences (Table 1.).

Table 1

Comparative table of primary and final examination of patients with spasticity of the upper limb

Control group			Main group		
Initial examination	Intermediate examination	Final examination	Initial examination	Intermediate examination	Final examination
Visual analogue scale – VAS					
8	7	6	8	5	3
Modified Ashworth Scale - mAS					
4 people with spasticity			4 people with spasticity		
1 – 2 p.	1 – 2 p.	1 – 2 p.	1 – 2 p.	1 p.	0 p.
2 people with spasticity			3 people with spasticity		
3 p.	3 p.	3 p.	3 p.	2 p.	1 p.
2 people with spasticity			2 people with spasticity		
4 – 5 p.	4 – 5 p.	4 – 5 p.	4 – 5 p.	3 p.	2 p.

In the control group, according to the visual analogue scale, the assessment of intense pain was corrected by drug treatment, for which the pain decreased to 6 points. And in the main group, physical therapy methods were used without medication, manual-muscle technique to correct and reduce pain in spastic muscles.

The Ashworth degree of spasticity in the control group did not reveal the expected results. The representatives of the main group show positive dynamics.

With the help of post-isometric relaxation, manual-muscular correction for spastic muscles, an appropriate stereotype of movements is ultimately formed, does not have compensatory motor defects and, as a result, does not return the affected limb to the previous intolerable state.

Conclusion. The International Classification of Functioning plays a significant role in the establishment of physical therapy methods, helping to formulate goals and objectives. The construction and formation of an individual rehabilitation program for patients after a stroke with spasticity of the upper limb in the late period should take

into account the necessary principles during the entire recovery process.

According to disorders of the upper limb spasticity, a rehabilitation intervention is performed, aimed at the patient's request, by selecting the methods of physical therapy that help restore the lost motor skills necessary for independent life.

УДК 347.9

Юридичні науки

ПОПЕРЕДЖЕННЯ І ВИДАЛЕННЯ ІЗ ЗАЛУ СУДОВОГО ЗАСІДАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНІ ЗАХОДИ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРИМУСУ

Зайков С. В.

*магістрант кафедри права
Придунайської філії ПрАТ «ВНЗ «МАУП»*

м. Ізмаїл, Україна

Філіпова Н. А.

*магістр права, викладач кафедри права
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7132-8343>*

Анотація. *Попередження і видалення із залу судового засідання виступають ефективними заходами процесуального примусу, застосування яких направлене на забезпечення порядку в судовому засіданні. Дослідження особливостей застосування вказаних заходів процесуального примусу дозволяє виокремити специфічні підстави їх застосування в цивільному судочинстві..*

Ключові слова: *заходи процесуального примусу, попередження, видалення із залу судового засідання.*

В положеннях ч. 1 ст. 44 ЦПК України визначена законодавча вимога стосовно добросовісності реалізації цивільно-процесуальних прав та виконання цивільно-процесуальних обов'язків, а норми ст. 216 ЦПК України додатково визначають обов'язки, які покладаються на суб'єктів, що присутні в судовій залі, де відбувається слухання цивільної справи.

В чинному ЦПК України визначено, що до учасників судового процесу та інших осіб, присутніх у судовому засіданні,

за порушення порядку під час судового засідання або не виконання ними розпоряджень головуючого застосовується попередження, а у разі повторного вчинення зазначених дій – видалення із зали судового засідання. (ч. 1 ст. 145 ЦПК України [1]).

Дослідження наукової доктрини дозволяє дійти висновку, що суттю попередження як процесуально-примусового заходу в судочинстві у цивільній сфері є сукупність:

- доведення до відома порушника про неприпустимість допущення незаконних дій;

- вимога щодо утримання від вчинення певних дій або здійснення дій з метою припинення правопорушення;

- інформування про можливість використання більш суворих заходів у випадку продовження вчинення правопорушення.

Попередження не покладає на порушника ані якого додаткового обтяження та не позбавляє його наданих йому прав цивільно-процесуального характеру, однак використання попередження має шкідливий наслідок у виді публічного осуду поведінки особи-порушника.

Видалення із судової зали, де проводиться засідання, також виступає одним із заходів процесуального примусу, які регламентовані ст. 144 ЦПК України [1]. Зазначений захід, подібно до попередження, може бути застосований судом щодо правопорушника при ігноруванні ним вказівок та зауважень головуючого судді або ж порушення порядку під час засідання суду. Основною відмінною рисою, яка притаманна видаленню із судової зали від попередження є його застосування при повторному скоєнні нелегітимного діяння.

Із положень ч. 1 ст. 143 ЦПК України вбачається, що лише факт протиправного перешкоджання здійсненню судочинства в цивільній сфері може являтися підставою використання заходів процесуального примусу, тобто перешкоджання нормальному судовому провадженню по справі має бути пов'язане з порушенням певної цивільно-правової норми.

До правил, які визначені в суді, входять загальні правила поведінки в залі суду та спеціальні правила поведінки суб'єктів,

які є учасниками процесу та інших суб'єктів, які присутні і залі суду та обов'язковість розпоряджень головуючого судді в засіданні суду. В сучасному судочинстві загальні правила поведінки в залі суду визначаються особисто суддями, а тому в кожному суді діють власні правила. З врахування цього, відсутність узагальнених правил поведінки в суді, які визначені нормативно-правовим актами, не дозволяє віднести їх порушення до способу порушення визначених в суді правил, що виступає підставою для застосування заходів процесуального примусу.

З врахуванням вище викладеного, ми розділяємо наукову позицію вчених Т. О. Коломоець та Ю. В. Калашника, що створення узагальненої нормативно-правової бази, в якій будуть визначені правила поведінки в засіданні суду, є нагальною потребою для національних судів [2, с. 80].

До підстав застосування заходів процесуального примусу у виді винесення попередження, слід віднести сукупність діянь суб'єктів, які є учасниками процесу в цивільній сфері та інших суб'єктів, які присутні в судовій залі, які порушують суспільний порядок і, таким чином, чинять перешкоди ефективному судовому провадженню по справі, а також ігнорування вказаними суб'єктами розпоряджень головуючого судді стосовно забезпечення дотримання відповідного порядку при вчиненні судового засідання [3, с. 133].

У випадку повторного скоєння особою вказаних незаконних дій, суд має право використати стосовно неї захід процесуального примусу у виді видалення із судової зали. Отже, повторність протиправної поведінки виступає визначальним фактором у питанні вибору процесуально-примусового заходу, який повинен бути застосований до особи, яка вчинила таке порушення.

Як і видалення із судової зали, попередження застосовується до суб'єктів, які порушують порядок в судовій залі, де відбувається засідання суду: осіб, які є учасниками справи, інших учасників цивільного процесу, а також суб'єктів, які не є учасниками процесу, проте присутні в судовій залі.

Як захід процесуального примусу, видалення із судової зали

в цивільному процесі використовується судом через винесення ухвали, без виходу суду до нарадчої кімнати та із фіксуванням в журналі засідання суду. У випадку внесення судом ухвали про видалення із судової зали суб'єктів, які є учасниками процесу, інших суб'єктів, які допускають порушення порядку, забезпечення виконання такої ухвали здійснює судовий розпорядник.

Отже, змістом попередження як процесуально-примусового заходу в судочинстві є: доведення до відома порушника інформації про неприпустимість скоєння незаконних діянь, вимога про утримання від певних дій або виконання дій з метою припинення правопорушення, а також інформування про можливість використання більш суворих заходів у випадку продовження вчинення правопорушення.

Головною метою видалення порушника із судової зали є позбавлення його фізичної можливості вчиняти порушення визначеного порядку та скоювати незаконні дії повторно, що, беззаперечно, сприяє забезпеченню відповідних умов для продовження слухання справи.

Специфічними підставами використання таких заходів процесуального примусу як попередження і видалення із судової зали являються: а) для попередження – допущення порушення порядку в процесі засідання суду або ігнорування учасниками цивільного процесу та іншими особами, які присутні в засіданні суду, вказівок головуючого судді; б) для видалення із судової зали – повторне допущення порушення порядку в процесі засідання суду або ігнорування учасниками цивільного процесу та іншими особами, які присутні в засіданні суду, вказівок та вимог головуючого судді.

Література:

1. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. Дата оновлення: 05.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.

2. Коломоєць Т. О., Калашник Ю. В. Генеза, доктринальні та нормативні аспекти відповідальності за прояв неповаги до суду: монографія. Запоріжжя: Гельветика, 2013. 199 с.

3. Куцик К. В. Заходи процесуального примусу в цивільному судочинстві. Дис...канд. юрид. наук. спеціальність 12.00.03. Київ., 2017. 187 с.

УДК 330.341.424

Технічні науки

ІНДУСТРІАЛЬНІ ПАРКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Колісецький С.М.,

*студент Навчально-наукового інституту
публічного управління та державної служби
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Анотація: У статті з'ясовано сутність впливу індустріальних парків на розвиток регіонів. Проаналізовано податкові стимули підтримки розвитку індустріальних парків в Україні. Визначено проблеми, які супроводжують створення індустріальних парків в Україні. Доведено, що розвиток індустріальних парків є ефективним інструментом залучення інвестицій, що дає можливість поліпшити інвестиційний імідж регіонів, підвищити конкурентоспроможність території, дає поштовх до розвитку сучасної виробничої та ринкової інфраструктури.

Ключові слова: індустріальний парк, податкові стимули.

Розвиток індустріальних парків створює нові можливості для розвитку промисловості і регіонів, зміцнення співпраці між підприємствами, інвесторами, органами місцевого самоврядування, інституціями економічного розвитку та іншими зацікавленими сторонами.

Індустріальні парки є ефективним механізмом залучення інвестицій в регіональний і місцевий економічний розвиток, збільшення зайнятості населення, пом'якшення диспропорцій в економічному розвитку регіонів. Будучи найкращою формою ведення бізнесу, вони є дієвим інструментом стимулювання

високотехнологічного промислового виробництва цілих країн або їх окремих регіонів.

Питанню створення, розвитку та функціонування індустріальних парків в Україні значну увагу приділяють В. Лушкін, О. Єгорова, Л. Сай-Бондар, В. Галасюк, Л. Бенюк, О. Молдаван та ін. Також дослідженням розвитку індустріальних парків займається Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України і Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. Але беручи до уваги мінливість економічної ситуації в Україні, а також актуальність створення індустріальних парків, тема розкрита недостатньо.

Індустріальні парки є одними з найпоширеніших видів СЕЗ [1], які створені як в економічно розвинутих країнах, так і в країнах, що розвиваються. Більшість країн, які є сусідами України, тобто прямими конкурентами за інвестиції в регіоні, також активно розвивають систему індустріальних парків.

В Україні індустріальні парки часто плутають з «віртуальним» фіскальним простором, в якому зменшене податкове навантаження. В такому контексті воно повністю дискредитоване і асоціюється у більшості громадян, як правило, з колосальними податковими пільгами, корупцією і втраченими бюджетними коштами. Така практика дійсно мала місце, хоча є приклади і досить успішних проектів, які дійсно дозволили залучити інвестиції в високотехнологічні виробництва та створити робочі місця.

Насправді, індустріальний парк – це лише юридично відокремлена земельна ділянка, призначена для розміщення промислового виробництва. Площа індустріальних парків, як правило, коливається від кількох десятків до кількох сот гектарів у межах однієї територіально-адміністративної одиниці, що виділена для промислового розвитку. На них досить часто (але необов'язково) поширюються спеціальні режими економічної діяльності, в окремих випадках і особливий податковий режим, відмінний від загального.

Відмітимо, що попри значну поширеність індустріальних парків, існують і певні проблеми [2]. На практиці багато індустріальних парків, особливо в країнах, що розвиваються, або взагалі незадіяні, або мають значний обсяг вільних площ. Це обумовлено:

- профіцитом створених потужностей – якщо ініціатором створення індустріального парку виступають місцеві громади, то виникає ситуація, коли кожна громада зазвичай намагається створити власний індустріальний парк, незважаючи на те, що поруч вже може функціонувати подібний парк;

- обмеженістю терміну дій пільг – частими є випадки, коли компанії приходять в індустріальний парк на термін дії податкових пільг, після чого перебазовуються в інший індустріальний парк в межах або за межами країни, бажаючи отримати нові пільги;

- слабкою і низько-ефективною роботою щодо залучення інвесторів;

- наявністю більш привабливих режимів економічної діяльності в сусідніх країнах.

Названі недоліки мають бути враховані при розробці законодавства та практики функціонування індустріальних парків в Україні. При цьому, необхідно мати на увазі, що для забезпечення успішності індустріальних парків режим економічної діяльності для інвесторів в їх межах має бути не просто сприятливим, а більш сприятливим, ніж у сусідніх державах.

Значною мірою дієвість індустріальних парків як інструментів стимулювання промислової активності визначається низкою регулятивних механізмів їх функціонування, поміж яких найважливішими є питання управління та власності, механізму залучення інвесторів та система стимулів та пільг, що надаються на їх території [3].

Види податкових стимулів є досить різноманітні:

- податкові канікули, передусім зі сплати податку на прибуток, податків на землю та нерухоме майно. Їх зміст полягає в тимчасовому звільненні підприємства від сплати цих податків за

умови спрямування цих коштів на інвестиційні цілі або збільшення виробництва та експорту продукції;

➤знижені (пільгові) податкові ставки податку на прибуток, землю та нерухоме майно як менш затратна для держави альтернатива податковим канікулам;

➤інвестиційний податковий кредит, який може бути двох видів:

1) відтермінування сплати нарахованого податку (часто з додаванням відсотків за користуванням),

2) спрямування нарахованого податку на інвестиційні цілі;

➤податкова знижка, тобто зменшення бази оподаткування шляхом включення витрат на інвестиційні цілі до валових витрат;

➤прискорений метод податкової амортизації. Цей інструмент застосовується у переважній більшості країн не лише в індустріальних парках, але й в загальній системі оподаткування. При цьому, норми амортизації значно вищі за український варіант прискореної амортизації. Зокрема, в Канаді програмне забезпечення амортизується за нормою 50%, матеріальні основні фонди – 30-50%, нерухомість – 20%. Метод прискореної амортизації спрямований на те, щоб досягти перевищення фіскальної амортизації над економічною (бухгалтерською). Завдяки цьому підприємства отримують значний ресурс для інвестицій, не сплачуючи податок на прибуток чи відсотки за користування кредитом;

➤амортизаційна премія, що передбачає можливість віднесення на валові витрати додаткового відсотка вартості основних засобів;

➤звільнення від сплати ПДВ та мита обладнання, яке не виробляється в країні;

➤знижена ставка відрахувань до соціальних фондів з фонду оплати праці працівників, зайнятих науково-дослідними розробками;

➤можливість виписувати податкові векселі при імпорті продукції;

➤звільнення чи пом'якшення вимог щодо обов'язкового продажу валютної виручки.

В кінцевому підсумку всі заходи державної підтримки зводяться до зменшення витрат інвесторів [4]. Таким чином держава для залучення інвестицій повинна не створювати видимість формування сприятливого економічного середовища, а взяти на себе частину реальних витрат.

Індустріальні парки є однією з важливих складових економічного зростання України. На жаль, наразі вони не в тому стані розвитку, в якому повинні бути. Але ми неодмінно повинні зламати усі перепони та реалізовувати ці проекти. Розбудова індустріальних парків органічно вписується в побудову в Україні промислово-аграрної моделі економіки та є одним із пріоритетних напрямів розвитку регіонів, визначеним державною стратегією регіонального розвитку.

Література:

1. Закон України «Про індустріальні парки» від 21.06.2012 р., № 5018-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5018-17>.
2. Індустріальні парки в регіонах України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrproject.gov.ua/page/%D1%96ndustrialni-parki-v-regionakh-ukraini>.
3. Соколенко С. Інноваційні кластери – механізм підвищення конкурентоспроможності регіону [Електронний ресурс] / С.Соколенко. – Режим доступу : <http://www.ucluster.org/sokolenko/2008/07/innovacijny-klastery-mexanyzmpidvyshhenya-konkurentospromozhnosti-regionu/>.
4. Індустріальні парки в Україні: удосконалення політики стимулювання у контексті світового досвіду / А. Павлюк, О.Єгорова, К. Маркевич [та ін.]. – К. : НІСД, 2014. – 64 с.

ПСИХОЛОГІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
(за результатами опитування)

Кривенко-Камінська О. Ю.,
викладачка психології та практична психологиня
КЗ ЛОР “Бродівський фаховий педагогічний
коледж імені Маркіяна Шашкевича”
м. Броди, Львівська обл., Україна

У статті наведено та проаналізовано дані опитування студентів педагогічного коледжу на предмет з’ясування їхнього ставлення до дистанційного навчання. Запропоновано також експрес-методи для зняття тривоги, напруги та стресу, які може спровокувати соціальна ізоляція.

Ключові слова: *дистанційне навчання, студенти, опитування.*

Настав новий період у нашому житті. Період, коли ми маємо змогу задуматися над екзистенційними питаннями (Для чого/кого ми живемо? Які мої ідеали, переконання, установки? Які мої справжні цілі? Чого хочу Я, а не інші очікують від мене...), приділити час собі, зануритися у самоаналіз, зробити ті речі, які ми ніколи не встигали тощо. Початок такого неочікувано-жорсткого карантину, безумовно, був складним. Перші тижні стали часом адаптації нас до нового стилю життя. Намагаючись не втратити соціальні зв’язки (бо, ми ж всі соціальні істоти!), ми не випускали з рук телефон; перманентно моніторили ситуацію у світі та Україні; слідували за тим, хто що сказав; і, що найважливіше – намагалися зробити все, щоб встигнути подати навчальний матеріал... А ще, вимагали від студентів, щоб вони ментально його виконували... Та з часом ми зуміли прийняти той факт, що ні обсяг матеріалу, ані якість поданих знань не будуть такими, як колись. Дали час собі та іншим переналаштуватися. А що ж наші студенти? Як вони оцінюють феномен не новий для світу, проте інноваційний для нас, українців – “дистанційне навчання”?

Опитування на предмет ставлення до дистанційного навчання пройшло 96 студентів першого курсу та 48 студентів

четвертого курсу КЗ ЛОР “Бродівський фаховий педагогічний коледж імені Маркіяна Шашкевича”.

Студенти-першокурсники вподобали дистанційний формат навчання (рис. 1) на 5,5 балів із 10 можливих. Найбільше задоволенні онлайн-навчанням студенти спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура) (6,4), а найменше – студенти спеціальності 012 Дошкільна освіта (4,7).

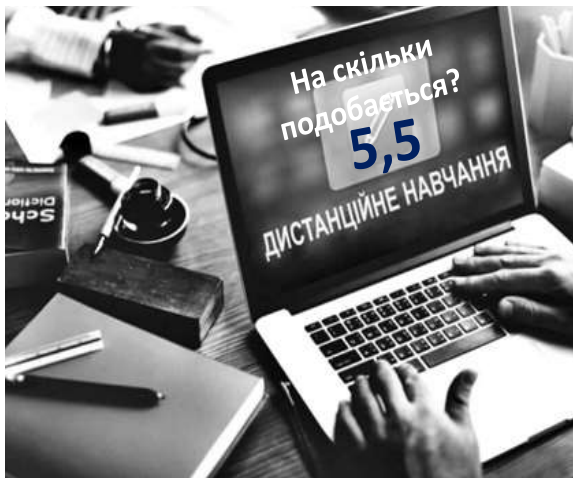

Рис. 1

Враження від дистанційного навчання полярні, від: “більше часу для реалізації своїх планів”, “зручно”, “цікаво”, “спокійно”, “сучасно”, “круто”, “безпечно” – до: “багато д/з”, “погіршення зору”, “брак спілкування”, “важко”, “відчуття втоми”, “страшно”, “проблемно”.

Натомість студенти-четвертокурсники більш критичніше поставилися до оцінювання такого формату навчання і думки розділилися наступним чином: 28 студентів (58%) отримали від дистанційного навчання лише *негативні* враження (“краще в коледжі”, “хочу на пари навіть прогулювати не буду;”), “важко освоїти матеріал фізично”, “дуже складно”, “не в захваті”, “останній семестр хотілося бути в стінах коледжу”, “погано”, “вдома важко налаштуватися”, “псується зір”, “не подобається”.

“без слів”, “жахливо”, “краще на парах”, “не вистарчає живого спілкування” та ін.).

13 студентів (27%) 4-го курсу оцінили формат дистанційного навчання, як *позитивний* (“позитивні враження”, “дуже подобається”, “найкращий варіант під час карантину”, “приємні вражені, мені подобається”, “подобається, бо є більше часу для саморозвитку”, “добре, бо вдома”, “зручно” тощо).

17 студентів (15%) визначили ефективність дистанційного навчання як *50/50*, зазначивши як позитивні, так і негативні моменти.

Найбільше задоволенні онлайн-навчанням студенти четвертого курсу спеціальності *014.11 Середня освіта (Фізична культура)*, а найменше – студенти спеціальності *012 Дошкільна освіта*.

Лайфхаки-антистрес, що ефективно себе зарекомендували на практиці:

1. Арт-техніки, як експрес-метод, який доступний кожному хвилину, коли:

- Страх – промальовувати страх багато разів, поступово зменшуючи його у розмірах;
- Самотність – малювати портрети (карикатури);
- Роздратування – штрихувати якомога сильніше;
- Нудьга – малювати вигадані персонажі;
- Тривожність – промальовувати тривогу через кола;
- Паніка – малювати довільні каракулі та замальовувати їх;
- Депресивні настрої – намалювати різнокольорові абстракції;
- Дезорієнтація – зображувати чорно-білі візерунки.

2. Крокуючи (вулицею, парком, сходами), промовляти: “Спокій” або “Щастя”, або “Радість”. Медитація під час ходьби – це не лише ввімкнення “каналу рухів”, але й вироблення нейрогормону дофаміну. Ми усвідомлено фокусуємо увагу на тому, що бажаємо чіткіше вирізнити чи підсилити у житті. Кажучи “щастя, щастя, щастя”, ми даємо сигнал підсвідомості: “Я рухаюся до щастя”. Тож те, що становить наше особисте щастя, буде відчуватися дедалі значимо.

3. Руку покласти на грудну клітку та прислухатися до серця. На кожен удар промовляти подумки: “Люблю”. Це одна з глибинних медитацій. Ми концентруємо увагу, входимо в контакт зі своїм первинним ритмом –серцебиттям, ми відчуваємо тепло долоні на грудях. У кожному нашому серцебитті є любов: наших батьків до нас, нас до наших друзів, знайомих, домашніх улюбленців тощо [1].

4. При будь-якій нагоді малювати дощ! Кольоровий та монохромний, рясний чи дрібний, із блискавкою чи веселкою... Виключити підсвідомість та відпустити руку!

5. Прописувати позитивні сторони дистанційного навчання (пандемії, соціальної ізоляції тощо) [2].

І, наостанок, у нас завжди є вибір: або ж перейматися чи стресувати від того, що нічого вже не буде як раніше; або ж вийти після карантину оновленими, такими як вода у каналах Венеції – кристально чистими та свіжими. Природі була життєво необхідна пандемія, щоб далі жити. Ми – частина природи! Життя не завершується, а лише ставиться на паузу! Після набутого досвіду дистанційної роботи ми стали іншими, впевнена, що більш ресурсними та успішними. Здоров'я, гармонії та позитиву Нам Усім!

Література:

1. Ройз С. 78 занять для зняття тривоги. URL : <https://m.facebook.com/dytyachyjpsycholog/photos/a.230437757152500/1616814925181436/?type=3&source=48> (дата звернення: 03. 09. 2021).

2. Черниш О. С. Як зберегти психічне здоров'я в умовах соціальної ізоляції : [вебінар]. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=Zl8P-J0iXqY> (дата звернення: 21. 08. 2021).

КОРОНА-ТЕСТ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ
ТА СТИМУЛЯЦІЇ АГРОПРОДОВОЛЬЧИХ ЛАНЦЮГІВ
ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ

Петруха Н. М., к.е.н

*Київський національний університет
будівництва і архітектури*

Тарасенко М.І., Стахова К.О.,
аспірантки

*Державна навчально-наукова установа
«Академія фінансового управління»
м. Київ, Україна*

Пандемія COVID-19 істотно потрясла як європейську, так і світову економіку. Це вперше, коли світова економіка зіткнулася з фінансовою кризою, викликаною уповільненням економічного зростання через глобальну надзвичайну ситуацію саме в галузі охорони здоров'я та доступу до продовольства.

Україна разом з іншими країнами-членами СОТ підписала спільну заяву про забезпечення прозорої і послідовної торгівлі сільськогосподарською та харчовою продукцією під час пандемії. Ті країни, що підписалися заявляють, серед іншого, про своє зобов'язання підтримувати прозорі, стійкі і добре функціонуючі агропродовольчі ланцюги поставок і уникати заходів, які можуть мати потенційно негативний вплив на продовольчу безпеку, харчування і здоров'я суспільства. Метою цих заходів є те, щоб ця надзвичайна ситуація не порушила міжнародну торгівлю основними товарами або не призвела до невиправданих штучно створених торговельних бар'єрів. Відповідно офіційні особи уряду України запевнили, що вона не буде вводити ніяких обмежень на торгівлю сільськогосподарською продукцією, в тому числі на експорт зерна, яке є основним сировинним складником глобального ланцюга доданої вартості. Проте з огляду на доволі слабкий стан державних фінансів України в 2020 році –

конкретної додаткової цільової підтримки аграрного сектору немає. Більш того програма «Фінансова підтримка сільгосподаровиробників» станом на кінець жовтня 2020 року профінансована лише на 36 % (понад 1,4 млрд з 4,0 млрд грн) [1].

Проте в Україні та в країнах Європи по різному підходять до питань підтримки агросектору під час коронакризи (табл. 1). Як видно з табл. 1 більшість країн ЄС надає перевагу прямим платежам для підтримки сільського господарства (в середньому – 70,0 %), далі слідує сільський розвиток (25,5 %) і найменше припадає на ринкові заходи (4,5 %). Про те є країни, в яких ця структура дещо інакша, так, наприклад, Мальта найменше віддає перевагу прямим платежам – 26,1 %, далі йде Хорватія (48,9 %), Португалія (49,5 %), Естонія (50,9 %). Відповідно саме ці країни віддають перевагу сільському розвитку – Мальта (70,8 %), Хорватія (49,5 %), Естонія (48,7 %), Словенія (45,9 %).

Таблиця 1

Витрати на Common Agricultural Policy державами-членами ЄС
у 2019 році

Держави-члени ЄС	тис. євро				% до підсумку		
	Прямі платежі	Ринкові заходи	Сільський розвиток	Всього	Прямі платежі	Ринкові заходи	Сільський розвиток
Бельгія	488372	60687	102913	651971	74,9	9,3	15,8
Болгарія	785324	20081	339523	1144928	68,6	1,8	29,7
Чехія	854326	16319	323242	1193887	71,6	1,4	27,1
Данія	822262	10988	152368	985617	83,4	1,1	15,5
Німеччина	4794348	115577	1397915	6307840	76,0	1,8	22,2
Естонія	133044	1191	127277	261512	50,9	0,5	48,7
Ірландія	1200389	-3164	312764	1509989	79,5	-0,2	20,7
Греція	1982271	56525	700043	2738839	72,4	2,1	25,6
Іспанія	5101418	588486	1183449	6873352	74,2	8,6	17,2
Франція	6934972	519788	1984762	9439521	73,5	5,5	21,0
Хорватія	278851	9349	282343	570543	48,9	1,6	49,5
Італія	3633578	631086	1498574	5763238	63,0	11,0	26,0
Кіпр	48547	6494	18889	73930	65,7	8,8	25,5
Латвія	252596	1441	159375	413411	61,1	0,3	38,6
Литва	468921	414	247214	716549	65,4	0,1	34,5
Люксембург	32868	525	14464	47856	68,7	1,1	30,2

Угорщина	1265241	37290	487402	1789933	70,7	2,1	27,2
Мальта	5124	611	13877	19611	26,1	3,1	70,8
Нідерланди	679512	24291	148108	851910	79,8	2,9	17,4
Австрія	691113	24467	565713	1281294	53,9	1,9	44,2
Польща	3387286	28286	1189104	4604676	73,6	0,6	25,8
Португалія	671317	102579	581637	1355533	49,5	7,6	42,9
Румунія	1847389	42382	1141926	3031697	60,9	1,4	37,7
Словенія	134689	7362	120385	262436	51,3	2,8	45,9
Словацьчина	445097	11187	214844	671129	66,3	1,7	32,0
Фінляндія	523063	5318	343198	871579	60,0	0,6	39,4
Швеція	687531	12809	249711	950051	72,4	1,3	26,3
EU-27	38149447	2433470	13901018	54483935	70,0	4,5	25,5

Джерело: складено авторами за даними [2].

Для підтримки всіх залучених сторін, тобто всього спектру інститутів створення агропродовольчої доданої вартості, Європейська комісія вжила необхідних антикризових заходів, зокрема [3]:

1) надано рекомендації щодо забезпечення ефективного функціонування ланцюга постачання харчових продуктів, який в свою чергу включає наступні заходи: створення так званих «зелених провулків» – функціонування єдиного ринку товарів шляхом створення «зелених смуг», відтепер пропуск дозволений для всіх товарів, в тому числі агропродовольчих; сезонні працівники позиціонуються «критично важливими» для отримання державної підтримки агропродовольчим сектором, а отже отримують всіляку підтримку з боку держави.

2) фінансові заходи, що безпосередньо підтримують фермерів та сільські території (табл. 2).

Таблиця 2

Корона-вектор прямої підтримки фермерів та сільських територій у ЄС

Розмір підтримки	Характеристика
200 000 євро кредити або гарантії на операційні розходи	Гнучкість використання фінансових інструментів в умовах розвитку сільських територій. Фермери та інші бенефіціари розвитку сільських територій матимуть можливість використовувати кредити або гарантії на покриття операційних витрат в розмірі до 200 000 євро за

	сприятливих умов в тому числі низької відсоткової ставки або відтермінування платежів
5000 євро на фермеру 50 000 євро на малі та середні підприємства	Пропонується оновлення інформації щодо розвитку сільської економіки – це дозволить країнам – членам ЄС, у яких є деструкції у фондах розвитку сільських територій, фінансово підтримати фермерів та малих агропродовольчих підприємств у 2020–2021 рр. Ця міра повинна негайно надати допомогу тим, хто більше всього постраждав від коронакризи, зокрема до 5000 євро для фермерів та до 50 000 євро малим і середнім підприємствам
70 % і 85 % авансовані виплати в рамках, передбачених асигнувань на Common Agricultural Policy	З середини жовтня 2020 р. запроваджується двократне зростання авансових виплат фермерам в рамках бюджетних програм підтримки для збільшення грошового потоку у фермерів, зокрема за програмою «підтримки доходів» (з 50 % до 70 %) та «стимуляція сталого розвитку сільських територій» (з 75% до 85%)
До 125 000 євро на державну допомогу	Зростання частки державної допомоги фермерам та підприємствам переробно-харчової промисловості в бюджетних призначеннях на Common Agricultural Policy. Відповідно до тимчасових рамок державної допомоги, встановлених Комісією, фермери тепер можуть отримати максимальну допомогу в розмірі 100 000 євро на одну ферму. Переробно-харчова промисловість та збутові компанії можуть отримати максимальну допомогу до 800 000 євро. Ця сума може бути поповнена за рахунок допомоги «de minimis». Цей тип національної підтримки, специфічної для сільськогосподарського сектора, може бути надано без попереднього схвалення Комісії, але існують обмеження в 20 000 євро (і 25 000 євро в певних випадках)

Джерело: складено авторами за даними [2–3].

3) виключні заходи підтримки продовольчого ринку включають наступні: приватне сховище (для стабілізації ринку за рахунок тимчасового скорочення доступних поставок, цей захід дозволяє тимчасово знімати товари з ринку на термін від 2 до 3 місяців і на максимальний термін від 5 до 6 місяців); тимчасовий відступ від правил конкуренції ЄС: (Комісія дозволить відступ від

певних правил ЄС про конкуренцію для галузей аграрного сектору, які продукують молоко, квіти та картоплю. Це дозволяє операторам самоорганізовуватися і реалізовувати ринкові заходи на своєму рівні в період, який не перевищує 6 місяців); гнучкість програми підтримки ринку (Комісія забезпечить гнучкість в реалізації програм підтримки ринку вина, фруктів і овочів, столових оливок та оливкової олії, бджільництва та шкільної схеми харчування, яка традиційно працює в ЄС, включаючи молоко, фрукти і овочі. Ця гнучкість спрямована на обмеження доступної пропозиції в кожному секторі, щоб привести до перебалансування ринків та запровадити конкретний набір антикризових заходів.

Після спалаху COVID-19 агропродовольчий сектор ЄС, на відміну від України, демонструє свою стійкість і продовжує забезпечувати європейців високоякісними і безпечними продуктами харчування. Проте, фермери і виробники стикаються з труднощами і зростаючим коронакризовим тиском.

Забезпечення продовольчої безпеки залишається одним із пріоритетів Європейської комісії. Таким чином, вона знаходиться в тісному контакті з країнами ЄС та галузевими організаціями, щоб уважно стежити за ситуацією в економіках країн.

Література:

1. Звітність. Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu>.
2. European commission. Statistical Factsheet. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/agri-statistical-factsheet-eu_en.pdf.
3. European commission. EU country factsheets. URL: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/facts-and-figures/performance-agricultural-policy/agriculture-country/eu-country-factsheets_en.

РОЗШИРЕННЯ ПОСЛУГ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Равський Б.В.

магістр гр. ПКМ-61

Берестецька О.М.,

к. е. н., доц. кафедри економічної кібернетики

Тернопільський національний технічний

університет імені Івана Пулюя

м. Тернопіль, Україна

Анотація В умовах конкурентного ринку послуг гостинності, прагнення підприємств до отримання найбільшого прибутку та зростаюча платоспроможність споживачів послуг, спонукає підприємства готельного бізнесу забезпечити не лише проживання та харчування, а й зумовлює необхідність розширення обсягу додаткових і супутніх послуг. Це збагачує зміст поняття "готельний бізнес", розширює сферу діяльності готельних підприємств, що надають послуги не тільки власного виробництва, але й суміжних галузей.

Ключові слова: готельний бізнес, сфера гостинності, готельна індустрія, туризм, конкурентоспроможність.

Сфера гостинності - це комплекс галузей, головне завдання яких пов'язується з обслуговуванням туристів під час їхнього перебування поза місцем постійного проживання. До неї належать готельний та ресторанний бізнес, підприємства транспортного обслуговування, сфера розваг. [1]

В структурі готельної справи гостинність виконує ключові функції, оскільки пропонує відвідувачам комплекс послуг, у формуванні та реалізації яких беруть участь всі сектори й елементи індустрії гостинності.

Зміст понять "готельна справа", "готельний бізнес", "готельна індустрія" - пов'язується з економічною діяльністю спеціалізованих підприємств, що пропонують на комерційній основі власні послуги й забезпечують клієнтам, які подорожують необхідні умови для розміщення та харчування. [2]

У структурі послуг розрізняють основні та додаткові послуги. Основні послуги, що пропонуються туристичним підприємством, включають:

- послуги по організації перевезення;
- розміщення;
- харчування туристів.

До додаткових послуг відносяться:

- послуги по організації екскурсій;
- послуги по страхуванню туристів;
- послуги гідів-перекладачів;

- послуги по перевезенню туриста від місця його прибуття в країну (місце його тимчасового перебування) до місця розміщення і назад (трансфер), а також будь-якому іншому перевезенню в межах країни (місця тимчасового перебування), передбаченої умовами подорожі;

- послуги з ремонту техніки;
- послуги з прокату;
- обмін валюти;
- інтернет;
- послуги побутового обслуговування;
- право користування пляжем т. п.

Такий розподіл умовний, та в більшості випадків: основні послуги складаються з транспортних послуг, послуг розміщення і харчування. Однак при організації подорожей з пізнавальними, професійно-діловими, спортивними, релігійними цілями послуги, що традиційно відносяться до додаткових, можуть бути основою туру.

Таким чином, різниця між основними та додатковими послугами полягає в їхньому співвідношенні із придбаним пакетом послуг [4].

Крім нематеріальних послуг, туристу можуть бути надані специфічні товари чи матеріальні послуги, зокрема, плани міст, карти метро, сувеніри, туристичне спорядження і т. п.

Географія відпочивальників в ПП «О Шале» сьогодні переважно Україна, Молдова, Польща, Білорусь. До початку пандемії

тут зупинялися гості з Відня, Варшави, Праги, Кракова та інших міст світу. У відпочинковому комплексі гостей чекають цілий рік, а особливо взимку. Замовлення номерів на цей час відбувається вже з травня місяця кожного року. Більшість гостей звертає увагу на відсутність чанів, що стали модною родзинкою не тільки зимового відпочинку.[3]

Встановивши карпатський чан для бані – це можливість урізноманітнити свій бізнес недорогою в обслуговуванні та популярною послугою й отримати перевагу перед конкурентами. Відвідувачі будуть мати чим зайнятися і в негоду, за будь-якої пори року. Задоволені гості будуть розповідати про місце свого відпочинку своїм друзям, у своїх блогах в соціальних мережах поширюватимуть фото.

Таким чином, карпатський чан стає родзинкою відпочинку для клієнтів. Вода нагрівається до комфортної температури – 35-45°C, вона може бути мінеральною і джерельною. Також чани наповнюються водою, приготованою на свіжій хвої, на відварах запашних трав (ромашки, шавлії, звіробою та ін.), на лісових ягодах і навіть на пелюстках троянд. Рідко можна знайти чани на молоці або вині.

Купання в чанах з мінеральною водою допомагає зняти стрес, втому, повністю розслабитися. Серед основних переваг перебування в термальній воді можна виділити наступні:

- поліпшення кровообігу, роботи судин та серця;
- поліпшення функцій опорно-рухового апарату;
- зміцнення нервової системи;
- поліпшення обміну речовин;
- цілющий вплив на шкіру;
- загартовування, зміцнення організму тощо.

Вкладені кошти на встановлення карпатського чана приблизно 80 000 – 120 000 грн. Зрозуміло, що будуть дні коли можуть замовити чан на 5-7 годин так і, взагалі може бути вихідний. В таблицях 1 і 2 розраховано вартості послуги в діапазоні чинних цін 2021 року в м. Яремчі.

Таблиця 1

Орієнтовна інформація про послугу купання в чані за 1 годину (5-8 чол.)
у 2021 році, м. Яремча.

Послуга чан	Мінімальна вартість	В середньому	Максимальна вартість
Вартість за годину	500	800	1100
За тиждень, 7 годин	3500	5600	7700
За місяць 30 годин	15000	24000	33000
За рік 365 годин	182 500	292 000	401 500

Таблиця 2

Орієнтовна інформація про послугу купання в чані за 2 години (5-8 чол.)
у 2021 році, м. Яремча.

Послуга чан	Мінімальна вартість	В середньому	Максимальна вартість
Вартість за 2 години	1 000	1 600	2 200
За тиждень, 14 годин	7 000	11 200	15 400
За місяць, 60 годин	30 000	48 000	66 000
За рік, 730 годин	365 000	584 000	803 000

Таким чином, встановлення карпатського чана є вигідна справа, і, враховуючи його обслуговування, дезінфекцію та заміну води, вкладені кошти можна повернути менше як за пів року, а також гарно заробляти й приваблювати більше відпочивальників з інших відпочинкових комплексів, де відсутній чан.

Література:

1. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. URL.: https://tourlib.net/books_ukr/pu-centejlo51.htm

2. Закон України «Про туризм». URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text>

3. Сайт відпочинкового комплексу. URL.: <https://osha-le.com.ua>

4. Топ 7: Готель на Прикарпатті в рейтингу найоригінальніших в Україні. URL.: <https://gk-press.if.ua/top-7-gotel-na-pryukarpatti-v-rejtyngu-najoryginalnishyh-v-ukrayini/>

УДК 159.922.7

Педагогічні науки

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ДО АБІЛІТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ РІЗНИХ ТИПІВ

Савченко Людмила Леонідівна,

к. п. н., доцент

Савченко Дарина Русланівна,

студентка

Харківський фаховий педагогічний коледж

*Комунального закладу «Харківська
гуманітарно-педагогічна академія»*

м. Харків, Україна

Анотація: Нині спеціальна освіта в Україні має складну, розгалужену і диференційовану систему навчально-виховних (корекційних) закладів, реабілітаційних і медико-педагогічних центрів, навчально-виховних комплексів, спеціальних (корекційних) класів при середніх закладах освіти та ін. Розвиток системи спеціальної освіти пов'язаний з подальшою диференціацією і вдосконаленням діючої мережі корекційних закладів, відкриттям нових типів закладів, в яких надається комплексна допомога і підтримка дітям з особливими потребами, а також з інтеграцією цих дітей в загальноосвітню школу.

Ключові слова: абілітація, абілітаційна діяльність, абілітаційно-розвивальне середовище, абілітаційний простір, реабілітація

Сучасній Україні потрібні фахівці дошкільного профілю нової формації з конкурентно придатним європейським чи світовим рівнем кваліфікації для досягнення єдиної мети – формування гармонійно розвиненої особистості. Нові реалії, орієнтація українського суспільства на демократичні принципи, реорганізація системи дошкільної освіти (зміна співвідношення родинного і суспільного дошкільного виховання, урізноманіт-

нення його форм, багатоваріантність освітньо-виховних програм) зумовлюють необхідність змін і в системі підготовки фахівців дошкільної освіти. На це спрямована Державна національна програма «Освіта. Україна ХХІ століття». Вона передбачає перехід до гнучкої, динамічної ступеневої системи підготовки фахівців, формування мережі вищих навчальних закладів, здатної за освітніми та кваліфікаційними рівнями, типами, формами і термінами навчання, джерелами фінансування задовольняти інтереси особи, потреби кожного регіону і держави у педагогічних кадрах [2].

Перед державою та суспільством стоїть надзвичайно важливе завдання виступити гарантом соціальної захищеності дітей з обмеженими можливостями здоров'я, забезпечити їм умови для нормального життя, навчання й розвитку задатків, адаптації до соціального середовища, тобто для їхньої абілітації.

Поняття «абілітації» має неоднозначне трактування, тому зазвичай використовується близький за значенням і використаним у Європі термін «нормалізація». У перекладі з латинської «habilitation» означає буквально «надання прав, можливостей, забезпечення формувань здібностей» і застосовується часто в дитячій психіатрії щодо осіб, які страждають із раннього віку певною фізичною чи розумовою вадою. Цей термін також використовують у медицині, психології, спеціальній та соціальній педагогіці. З точки зору спеціальної педагогіки, абілітація це комплекс послуг, заходів, спрямованих на формування нових і посилення наявних ресурсів соціального та психофізичного розвитку дитини.

Важливим завданням процесу абілітації немовляти й дитини раннього віку є сприяння формуванню компетентності батьків та інших суб'єктів освітнього процес. Також термін «абілітація» використовується для позначення необхідності створення нових здібностей особливої дитини, порівнянних зі здібностями здорової дитини шляхом медичних, педагогічних та інших методів. У цьому контексті поняття «абілітація» є більш повним лише порівняно з поняттям «реабілітація» (повернення здібності),

оскільки дитина, яка народилася з тими чи іншими порушеннями, не відновлює колись утрачені здібності, а набуває. У медичній літературі найбільш чіткий поділ цих понять дано в підручнику з невропатології Л.О. Бадаляна: абілітація – це система лікувально-педагогічних заходів, що має за мету попередження та лікування патологічних станів дітей, які ще не адаптувалися до соціального середовища, що призводить до стійкої втрати спроможності вчитися й бути корисним членом суспільства. Реабілітація – це використання різних можливостей для зменшення впливу чинників, що обмежують життєдіяльність людини або призводять до інвалідації; забезпечення особам із обмеженням життєдіяльності можливості досягти оптимальної соціальної інтеграції [3, с.8]. Мета реабілітації – це можливість швидкого відновлення здатності жити та працювати у звичайному середовищі. Про абілітацію слід говорити у випадках, коли патологічний стан хворого, що його інвалідизує, виникає в ранньому віці. У дитини цього віку ще не сформовано нормальний руховий стереотип, гностико-праксічні й мовленнєві функції. Дитина не володіє навичками самообслуговування і не має досвіду суспільного життя».

Л.І. Боровиков зазначив: «абілітація – це не компенсація і, тим більше, не реабілітація. Це саме робота з формування соціально-психологічних та духовно-моральних новоутворень, які забезпечують зростання якості життя дітей-інвалідів». У Законі України № 2961-IV (2005 р.) «Про реабілітацію інвалідів в Україні» в статті 1 є визначення: « абілітація – система заходів, спрямованих на опанування особою знань та навичок, необхідних для її незалежного проживання в соціальному середовищі: усвідомлення своїх можливостей та обмежень, соціальних ролей, розуміння прав та обов'язків, уміння здійснювати самообслуговування...».

Найбільш точно до визначення дефініції «абілітаційна діяльність» підійшов І.П. Чепуришкін. Він зазначив, що абілітація – це адаптивно-розвивальна діяльність, яка стимулює потенційні можливості дітей і спрямована на формування оптимальних

навичок соціальної адаптації, на створення нових можливостей, нарощування соціального потенціалу.

Абілітаційна діяльність – це особливий, багатоаспектний вид діяльності педагога, пов'язаний із наданням своєчасної допомоги з відновлення та зі створення нових здібностей дитини з особливими потребами.

Основним завданням абілітаційної діяльності педагога є: надання дітям педагогічної, логопедичної та соціальної допомоги; забезпечення максимально повної та ранньої соціальної адаптації; своєчасного розвитку навчання та виховання відповідно до потреб конкретної дитини. Ефективність лікувально-педагогічних заходів визначається своєчасністю, взаємопов'язаністю, безперервністю, наступністю в роботі різних ланок. Лікувально-педагогічна робота повинна мати комплексний характер. Важлива умова комплексного впливу – узгодженість дій фахівців різного профілю: невропатолога, психоневролога, логопеда, дефектолога, психолога, вихователя. Аналіз навчальних планів за напрямком «Корекційна освіта», спеціалізація «Логопедія. Спеціальна психологія» свідчить про недостатню увагу до сучасних проблем розвитку дітей раннього віку, які мають особливі потреби. Ця ситуація викликає необхідність розробки і впровадження нових вимог до складання навчальних планів майбутніх фахівців. Відповідно до прийнятих у сучасній науці рівнів методологічного знання, конструювання основ розробки програм підготовки майбутніх фахівців до абілітаційної діяльності дітей було запропоновано педагогами К. Крутій, Н. Горбуною теоретичну модель, яку слід розглядати на філософському, загальнонауковому та конкретно-науковому рівнях.

Філософським підґрунтям розробки цієї програми є положення антропологічного, феноменологічного, екзистенціального, синергетичного та діалогічного підходів. Зазначене підґрунтя дозволяє визнати за кожною дитиною та батьками право на індивідуальність і відмінності, формування у батьків уявлень про життєвий світ своєї дитини, сім'ї. Важливою методологічною установкою є філософська концепція про

безумовну цінність життя. Прийняття цього етичного підходу сприяє гуманізації абілітаційної діяльності, є важливою передумовою морального розвитку та саморозвитку її суб'єктів.

На загальнонауковому рівні методологією дослідження є системний підхід – сполучна ланка між філософською та конкретно-науковою методологією. Цей підхід дозволяє розглядати розробку програм підготовки майбутніх фахівців як систему взаємопов'язаних компонентів. Кожен компонент системи взаємовпливає на ефективність її реалізації. Конкретно-науковий рівень теоретико-методологічних основ розуміння розробки програм підготовки майбутніх фахівців до абілітаційної діяльності представлений сукупністю наукових підходів до реалізації педагогічних умов, що забезпечують можливість розробки якісної програми. Програми підготовки майбутніх фахівців до абілітаційної діяльності мають обов'язково передбачати такі концепції: «абілітація», «абілітаційна діяльність», «абілітаційно-розвивальне середовище», «абілітаційний простір» тощо.

Реалізація програм повинна також мати сімейно-центрований характер. Участь батьків у процесі абілітації дитини визначає її ефективність: нормалізується психоемоційний стан членів сім'ї, попереджаючи негативні зміни сімейної системи, що є чинником профілактики можливого соціального сирітства.

Програми також повинні передбачати знання студентів про систему світогляду батьків, їхні ціннісні та мотиваційні орієнтації, про готовність (неготовність) батьків до активної участі в процесі абілітації дитини. У структурі програми мають бути визначені компетенції, які дозволяють педагогу ефективно брати участь в процесі абілітації дітей.

Отже, теоретична модель складання програми підготовки майбутніх фахівців до абілітаційної діяльності допомагає осмислити усю сукупність проблем, виявити й обґрунтувати соціально-педагогічні умови її реалізації. Важливо зазначити, що більшість дослідників наголошують: повноцінна допомога дитині з обмеженими можливостями здоров'я має охоплювати не тільки

систему абілітаційних заходів, а й комплексну психолого-медико-психологічну роботу з побудови життєвого простору та активності, що в свою чергу спонукає дитину використовувати набуті функції в природних умовах. Завдання з організації спрямованої активності дитини, створення в неї мотивів до виконання дій, що викликають труднощі входять у сферу педагогіки та психології і вирішуються за допомогою побудови спеціального абілітаційного простору. Чим раніше дитина з особливими потребами отримає можливість активно діяти в організованому просторі, тим кращий буде результат для її подальшого розвитку, і тим ефективніші будуть абілітаційні заходи.

Література:

1. Бадалян Л.О. Невропатология: Учебник для студ. дефектол. фак. высш. пед. учеб. заведений. Москва: Академия, 2000. с. 329-332.
2. Вишнякова С.М. Профессиональное образование: словарь. Ключевые понятия, термины, актуальная лексика / С.М. Вишнякова. Москва: НМЦ СПО, 1999. 538 с.
3. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. / Н. Пророк. Київ, 2018. 208 с.
4. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Поніманська. Київ: Академвидав, 2006. 456 с.
5. Підготовка вихователя до розвитку особистості дитини в дошкільному віці: монографія / Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, З.Н. Борисова та ін. ; за заг. ред. І.І. Загарницької. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. 310 с.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА

Стовба Т.А.,

*доцент кафедри економіки та морського права
Херсонська державна морська академія
м. Херсон, Україна*

Анотація: *Морські порти України мають значний потенціал для розвитку, але мають велику кількість проблем. Інноваційний розвиток сприятиме виходу з скрутного стану портової галузі.*

Впровадження Інтернету речей, автоматизація, роботизація, безпілотні транспортні засоби та вантажне обладнання, розробки у галузі кібербезпеки, 3D-моделювання, 3D-друк та ін. дозволять оптимізувати рух та обслуговування суден і вантажів, прискорити і автоматизувати процеси завдяки більшій прозорості, зменшити корупцію та кількість помилок і, таким чином, підвищити ефективність функціонування морських портів України. Інвестиції у днопоглиблювальні роботи, сучасне потужне підйомно-транспортне обладнання, розширення акваторії порту для заходу та обробки великих суден, штучний інтелект та блокчейн для удосконалення обміну інформацією між різними учасниками процесу транспортування дозволить збільшити трафік та кількість заходів суден. Розробка і впровадження сучасних технологій бункерування, використання скрапленого природного газу в якості суднового палива, електрифікація сприятимуть зменшенню шкідливих викидів у портах та підвищенню ефективності їх роботи.

Ключові слова: *морський порт, інновації, розвиток, інноваційний розвиток, інтелектуальний порт.*

Портова галузь України має потенціал для розвитку транспортних шляхів і вантажопотоку з урахуванням світової кон'юнктури, вигідне розташування на перетині міжнародних транспортних коридорів (ТРАСЕКА, «Новий шовковий шлях», Пан'європейські №3, №5, №7 та №9 тощо) для забезпечення транзитних вантажопотоків, але не здатна збільшити обсяги

вантажообігу через велику кількість проблем. Намагання іноземними судновласниками здійснювати євроазійські перевезення оминаючи територію України стимулює Уряд вжити негайних заходів щодо модернізації транспортної інфраструктури.

Метою дослідження є визначення стратегічних напрямків інноваційного розвитку вітчизняних морських портів на підставі узагальнення здобутків провідних портів світу в умовах глобалізації економіки.

Наразі головним імперативом інноваційного розвитку у світі є цифровізація. Поширенню цифровізації у морських портах сприятимуть Інтернет речей, автоматизація, роботизація, штучний інтелект, безпілотні транспортні засоби та обладнання, технології блокчейну, розробки у галузі кібербезпеки, 3D-моделювання та 3D-друк, нанотехнології (наприклад, нанесення нанопокриттів на підводну частину судна з метою зменшення тертя та витрат палива та ін.).

1% контейнерних терміналів світу використовують роботизовані та дистанційно-керовані вантажно-розвантажувальні системи, що підвищує продуктивність та ефективність процесів, а також забезпечує безпеку операцій, покращення їх контролю та узгодженість і призводить до скорочення експлуатаційних витрат терміналів, покращання екології, зміцнення конкурентних переваг порту [1, с.78]. Проте, значні інвестиції, брак кваліфікованих людських ресурсів, стурбованість з боку профспілок щодо скорочення чисельності працівників та необхідності їх перенавчання і забезпечення зайнятості, а також час, необхідний для впровадження інновацій, перешкоджають ширшому впровадженню автоматизації у портах.

Інвестиції у днопоглиблювальні роботи, сучасне потужне підйомно-транспортне обладнання, розширення акваторії порту для заходу та обробки великих суден, штучний інтелект та технології блокчейн для удосконалення обміну інформацією між різними учасниками процесу транспортування, створення сайтів для портових логістичних та виробничих операцій у портовій зоні

дозволить збільшити трафік та кількість суднозаходів, розробка і впровадження сучасних засобів для бункерування, а також використання скрапленого природного газу в якості суднового палива, електрифікація, в т.ч. перехід суден та берегове енергопостачання, сприятимуть зменшенню шкідливих викидів у порту та підвищенню ефективності його роботи.

Фахівці зазначають, що клієнти жадають кращого сервісу, який зможе надати інтелектуальний порт завдяки впровадженню передових технологій: від штучного інтелекту до хмарних сервісів і технології блокчейн для управління та відстеження руху вантажів, використання яких дозволить портам і вантажовідправникам підвищити ефективність операцій.

Портові оператори Китаю тримають пальму першості щодо автоматизації портів. Так, Shanghai Yangshan Phase IV є найбільшим повністю автоматизованим терміналом у світі. Разом з підвищенням пропускної здатності порту повністю автоматизований термінал дозволяє знизити викиди вуглецю до 10% [2]. Варто звернути увагу, що з 2016 року він має статус зони вільної торгівлі, що прискорює митні процедури і полегшує перевезення або зберігання вантажів іноземного походження. Такий досвід є корисним для українських морських портів, що дозволило б скерувати частину міжнародних вантажних потоків до держави [2].

China Merchant Port Group, яка управляє 41 портом у Китаї і 25 в інших країнах, разом з Alibaba Group і Ant Financial Group планують створити платформу, яка дозволить покупцям і продавцям товарів інтегруватися з логістичними компаніями, банками, митницею та ін. для проведення безконтактних цифрових операцій з експорту та імпорту в портах. Така інтеграція разом з використанням технології блокчейн могла б бути цінною і для України: сприяти зменшенню корумпованості та підвищенню привабливості вітчизняних морських портів в очах світових судновласників та судноплавних компаній [2].

Разом з Китаєм планують будувати інтелектуальні порти Велика Британія, Німеччина, Канада, Нідерланди та ін. Так,

контейнерний термінал Tilbury в Лондоні використовує мобільний застосунок для системи бронювання транспортних засобів, що дозволяє перевізникам здійснювати замовлення і перевіряти стан контейнерів віддалено, зі смартфонів. Глобальний контейнерний гігант CMA CGM має мобільний застосунок, який показує дані щодо перевезень контейнерів та розкладу рейсів [2].

Адміністрація порту Монреаль впровадила веб-додаток Trucking PORTal для скорочення рівня забруднення і збільшення продуктивності шляхом оптимізації маршрутів вантажівок і скорочення корок на в'їздах і виїздах у термінали. Інформація, отримана за допомогою Bluetooth, RFID і зчитування номерів транспорту, передається водіям у реальному часі, що дозволяє скоротити час очікування та шкідливі викиди на території порту [3]. У порту Антверпен також впроваджено цифрову 3D-карту порту, яка містить інформацію в режимі реального часу [1, с. 89].

Компанія IBM повідомила про підготовку перетворення порту Роттердам на інтелектуальний порт. Вся територія порту протяжністю 42 км, від міста Роттердама до Північного моря буде покрита системою інтернету речей (IoT) та IBM Cloud. Планується відтворити точну цифрову копію поточних операцій за допомогою даних з датчиків, встановлених на причалах, якірних причалах, фарватерах, дорогах та ін., які відображатимуть всі ресурси порту Роттердам, відстежуватимуть рух суден, інфраструктуру, погоду, географічні і погодні дані зі 100% вірогідністю [2]. Варто додати, що для збереження екосистеми порт Роттердам використовує безпечні, рентабельні магнітні якорі – McNetiq, які можна приєднати до сталеві стіни без зварювання [1, с. 87].

Технологія інтелектуальних портів дозволить спростити судноплавну галузь – крім оптимізації і прискорення багатьох портових процесів, вона позитивно позначиться на екології та безпеці суден. Так, система збору гідро- та метеоданих підкаже найкращий час для входу судна в порт або виходу з нього тощо [2].

У порту Антверпен для вимірювання глибин шляхом

збирання докладної інформації в хмарі з метою гарантування безпечного проходу для транспортування застосовують безпілотне судно Echedrone, яке є одним з перших абсолютно нових поколінь роботів [1, с. 88].

У порту Гамбург у 2018 р. проведено випробування підводного дрона iXblue для впровадження системи автоматичного лоцмана. Цікавою є ідея компанії Hyperloop Transportation Technologies разом з контейнерним оператором порту Гамбург щодо створення системи перевезення вантажів тунелями, яка дозволить підключити термінал до суднобудівних заводів, розташованих всередині країни, і, таким чином, збільшити обсяги вантажу для обробки [1, с. 94].

Порт Циндао (Китай) представив систему Skyrail – це електрична підвісна залізнична система (загальна протяжність 9,5 км) для надземного транспортування контейнерів з вантажного майданчику на фури. Пропускна здатність підвісної залізничної системи передбачена 1,5 млн. контейнерів на рік. Таким чином, у завантаженому порту не лише звільниться багато місця, але й будуть розвантажені автомобільні під'їзні шляхи, що дозволить вирішити проблему заторів. Такий досвід може бути корисним, наприклад, для морського порту Херсон, який має недостатньо площ для подальшого розвитку через розташування у середмісті [4, с. 94].

Порт Сінгапур розвиває безкіпажний портофлот (буксири, лоцманські катери, швартувальні судна, невеликі пороми) [1, с. 91], а також планує впровадження системи управління дронами для доставки вантажів з берега на судна, що знаходяться на якірній стоянці. Система дозволить знизити витрати до 90% та усунути ризики доставки іншими шляхами [3]. Наразі виконуються тестові відправлення документації, запасних частин тощо на судна, які стоять на якорі.

Проведені дослідження щодо впровадження новітніх технологій у діяльність провідних портів світу підтверджують необхідність та нагальність відродження портової галузі України на інноваційних засадах. Безумовно з огляду вищезазначених

стратегічних векторів видно, що одразу зазначені напрямки впровадити неможливо через брак необхідних ресурсів. Тому для вибору пріоритетних стратегічних імперативів для кожного порту доцільно використати метод аналізу ієрархій, який буде розглянуто у подальших дослідженнях.

Висновки. Наразі світ активно працює над створенням інтелектуальних морських портів. Узагальнення досвіду інноваційного розвитку провідних портів світу дозволило встановити новітні тренди портової індустрії: цифровізація логістичних потоків та обробки різноманітних даних, роботизація суден та використання дронів, автоматизація процесу управління та ін., що сприятиме поліпшенню екології, зменшенню рівня корупції та кількості помилок і, таким чином, підвищенню конкурентоспроможності та ефективності діяльності морських портів України.

Література:

1. Аляб'єва О.М. Організаційно-економічний механізм інноваційного розвитку морських портів : дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. Київ, 2020. 209 с.
2. Кумеков Р. Мир готовится к внедрению интеллектуальных портов. *Судходство* : веб-сайт. URL: <https://sudohodstvo.org/mir-gotovitsya-k-vnedreniyu-intellektualnyh-portov/> (дата звернення 18.08.2021).
3. Дроны в порту Сингапур. *Seanews* : веб-сайт. URL: <https://seanews.ru/2018/08/09/drony-v-portu-singapur/> (дата звернення 17.08.2021).
4. Порт Циндао будет транспортировать контейнеры над землей. *USM* : журнал. URL: <https://usm.media/port-czindao-budet-transportirovat-kontejnery-nad-zemlej/> (дата звернення 10.09.2021).

PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC AND
INNOVATIVE ACTIVITY ARE IN UKRAINE.

Томчак Н.О.,

Станіславський С.В.,

*курсанти факультету забезпечення
оперативно - службової діяльності*

Національної академії

Державної прикордонної служби

України ім. Б. Хмельницького,

Summary: *In today's world there is a reassessment of core values. From the economic orientation of society moves to innovation, from the accumulation of material wealth as the basis of personal well-being - to the accumulation of information as the basis of social progress. It is not so much the possession of material goods as the possession of information and intellectual potential that determines a person's place in modern society. Investments in human capital and the formation of the intellectual capital of society on this basis are becoming a priority national interest.*

Innovative activity - a process aimed at implementing the results of completed research and development or other scientific and technical achievements in a new or improved product sold on the market, in a new or improved technological process used in practice, as well as in related with this additional research and development. It should be borne in mind that innovation means the whole, without exception, the innovation process, starting with the emergence of scientific and technical ideas and ending with the distribution of the product.

Keywords: *innovation, competitiveness, economic growth, innovation, share, total costs, trend*

In recent years, the number of implemented developments for the creation of new types of equipment and technologies in Ukraine remains virtually at the same level, including developments whose technical level exceeds or corresponds to the world. The number of developments in which inventions are used also decreases. In this market, our country is represented mainly by products of the defense

industry and the aviation industry. Ukraine ranks sixth among world arms exporters, has significant achievements in biotechnology, low temperature physics, nuclear physics, electric welding, development of new materials and more. The creation of high-quality heat-resistant and high-strength materials has become the main technical prerequisite for the manufacture of new competitive products in the rocket and space sector, aircraft construction, energy and other sectors of the national economy. The analysis of the technological level of production shows that the rate of its increase is too low, despite the quantitative increase in development and industrial property. This is especially true of high technology. The dynamics of the scale of innovation in the industrial production of our country for many years remains negative. This is especially true in areas related to the use of low-waste and non-waste technologies, the creation of new types of equipment that should ensure the development of high-tech industries. In some industries of Ukraine, trends in the activity of enterprises are almost unchanged. At the same time, it is important to point out the growing level of innovation in such industries as chemical and petrochemical industry, mechanical engineering. Light, food and metallurgical industries are almost at the average level of innovation.

The introduction of innovations can be called a necessary condition for the development of production, improving product quality and increasing production capacity of the enterprise, so the constant improvement of quality using innovative technologies should be a priority for enterprise development. Currently, the state of innovation in Ukraine can be considered as not corresponding to the current level of development of innovation processes in countries for which innovation development is the main direction of economic strategy. The main limitation of innovation is the lack of funds to finance innovation. This is largely due to the low degree of interest of economic entities in investing capital in innovation processes. The other side of the problem is that the state cannot always just subsidize. There is a need for massive involvement of private and banking capital in lending and investing in new research and their implementation. The existing procedure for financing state scientific and technical

programs, as a rule, does not ensure the achievement of these end results. The article reveals the topic of relevance of scientific and innovative activities of enterprises in Ukraine. The analysis of the latest researches and publications is carried out, and also the basic scientists who were engaged in research of this subject are selected. The main features of innovative development and innovative activity are selected and described. The number of scientists and scientific organizations, the volume of advanced and scientific and technical research, the innovative activity of Ukrainian enterprises and the search for innovative activity are analyzed. The main attention in the article remains without the choice of the main problems that constrain the innovative activity of industrial enterprises.

Slow formation in Ukraine of a modern and large-scale market of innovative products, infrastructure of innovative activity. The basic legislation necessary for the formation and development of the national innovation system in Ukraine has to some extent already been created, but its practical application is constrained by insufficient infrastructure and underdeveloped system.

List of references:

1. Law of Ukraine "On State Target Programs" № 433 of January 16, 2003 // Bulletin of the Verkhovna Rada Of Ukraine. - 2004. - № 25. - 235 c.

2. Gaman MV State regulation of innovative development of Ukraine / MV Gaman. - K.: NAPA Publishing House, 2008. – 386 p.

3. Gorbulin VP State management of scientific, technical and economic implementation processes Ukraine's strategic course for European and Euro-Atlantic integration / VP Gorbulin - K.: DP Euroatlanticinform, 2010. - 272 p.

4. Innovative development in Ukraine: existing potential and key problems of its implementation. Analytical report of the Razumkov Center // National Security and Defense. - 2009. - № 7. - P. 2–14.

5. Yovenko J. State innovation policy / J. Yovenko, R. Kamenev // Business. - 2011. - № 34. - P. 44–55.

6. Kukurudza II Innovative activity in the region: state, problems,

prospects / П Kukurudza // Bulletin of Economic Science of Ukraine. - 2010. - № 1. - P. 67–70.

7. Scientific and innovative activities in Ukraine: Stat. zb. - K. : Derzhkomstat. 2010. - P. 7–17.

8. Scientific and innovative activity in Ukraine [Electronic resource] // Access mode: www.ukrstat.gov.ua

УДК 159.9:81.165.6

Філологічні науки

ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИТОСТІ

Цимбал С.В.,
доцент кафедри англійської мови
для технічних та агробіологічних спеціальностей
НУБіП України
м. Київ, Україна

Анотація: розглядаються основи мотивації породження мовлення, вивчення впливу емоційних станів на мотивацію іншомовної діяльності. Наголошується, що мова – це знаряддя спілкування і мислення, але функціонує, утілюється вона у мовленні..

Ключові слова: особистість, іншомовна мовленнєва діяльність, мовленнєві уміння і навички.

Розвиток іншомовної мовленнєвої діяльності особистості – це процес її перетворення, в ході якого відпрацювання мовних дій призводить до формування мовленнєвих умінь і навичок, підвищення якості освіти, що визначається такими показниками, як успішність і особистісний ріст у напрямку зростання пізнавальних мотивів і мотивів самовдосконалення [1].

Аналіз психологічних основ мотивації породження мовлення показав, що дослідження зазначеного напрямку здебільшого проводяться у психолінгвістичному аспекті, у межах якого мотив розглядається в якості вихідного фактору, що викликає процес мовного висловлювання [2]. Однак проблема формування

мотиваційного плану іншомовної діяльності досліджена недостатньо, що проявляється, зокрема, у відсутності чітких уявлень про умови розвитку мотивації іншомовної діяльності. Крім того, важливим є вивчення впливу емоційних станів на мотивацію іншомовної діяльності, так званої «іншомовної тривожності» [3], яка включає всі види тривожних станів, що виникають у процесі засвоєння іноземної мови. У зв'язку з цим нами розглядалась необхідність створення розвивального типу освітнього середовища організований освітній простір якого дозволив би побудувати систему розвитку іншомовної діяльності так, що головною метою було становлення особистості і формування у неї якостей, які забезпечують ефективність цього процесу [4].

Встановлено, що найбільш продуктивним при управлінні самостійною іншомовною діяльністю є механізм, сутність якого полягає в ефективному використанні апріорної і апостеріорної інформації, необхідної для «оптимального» адаптивного управління у реальному масштабі часу з урахуванням психофізіологічних, розумових закономірностей і обмежень, що виявляються при реалізації конкретного самостійного пізнавального процесу особистості. При цьому основні завдання управління самостійною роботою при вивченні іноземної мови визначаються: часовим інтервалом, відведеним на ті чи інші пізнавальні дії; якістю та ефективністю способів досягнення наміченої мети з урахуванням витрачених зусиль; рівнем психологічної, теоретичної і практичної готовності до самостійної діяльності; джерелом і кількістю інформаційного забезпечення; правилами контролю результатів діяльності [5].

Коли доросла людина говорить: «мені необхідно знати іноземну мову», вона найчастіше має на увазі не абстрактні знання лексики і граматичних правил, не просто вміння читати і перекладати зі словником. Вона має на увазі, що ця мова їй потрібна в активній формі, у дії, щоб вона могла нею користуватися, виражати власні думки і почуття, індивідуальність власної самосвідомості, розуміти інших людей і розмовляти з

ними, мова їй потрібна для спілкування зі світом та іншими людьми. Але, на превеликий жаль, у більшості закладів освіти іноземна мова вивчається саме як абстрактний предмет, як відірвана від практики і людини система і структура знаків, суто лінгвістично у традиційному розумінні цього терміну.

Між тим мова – це дійсно семіотична або семіологічна (знакова) система, і на думку Ф. де Соссюра, є однією із найскладніших [6]. Це свого роду код, який призначений для зберігання і передачі інформації. Але мова існує, живе і реалізується у мовленні. Тобто, мова – це знаряддя спілкування і мислення, але функціонує, утілюється вона у мовленні.

Література:

2. Солотова Н.В. Развитие иноязычной речевой деятельности студентов: дис. ...канд. пед. н. : 13.00.01 / Наталья Викторовна Солотова. Саратов, 2006. 198 с.

2. Зимняя И.А. Лингвопсихология речевой деятельности / И.А. Зимняя. М. ; Воронеж, 2001. 432 с.

3. Леонтьев А.А. Содержание и границы интенсивного обучения. Психолого-педагогические проблемы интенсивного обучения иностранным языкам / А.А. Леонтьев, Г.А. Китайгородская. М., 1981. С. 3 – 16.

4. Перевозчикова В.Н. Психологические условия развития мотивации иноязычной речевой деятельности студентов автореф. дис. ...канд. психол. н. : 19.00.07 / Вера Николаевна Перевозчикова. Курск, 2005. 21 с.

5. Звягинцева Е.П. Совершенствование иноязычной подготовки студентов на основе интегративно-развивающего подхода: дис. ...канд. пед. н. : 13.00.08 / Елена Петровна Звягинцева. М., 2014. 218 с.

6. Власова Г.В. Развитие иноязычного образования курсантов военного института: автореф. дис. ...канд. пед. н. : 13.00.08 / Галина Викторовна Власова. Челябинск, 2004. 20 с.

TRANSLATIONS OF LATIN ECCLESIASTICAL WRITERS
AT THE KIEV THEOLOGICAL ACADEMY (XIX-XX cc.)

*Anatoly (Chirchenko),
archdeacon postgraduate student
of the Kiev Theological Academy
Kiev, Ukraine*

Summary. *The article provides a brief overview of the scientific activities of professors and students of the Kiev Theological Academy in the translation of latin church writers into russian.*

Key words: *academy, translation activity, essays.*

In the Kiev Theological Academy, the knowledge of the Latin language at the KTA in the first half of the 19th century was at the proper height. Latin language owned not only professors who read their lectures on it, but also students who practiced Latin at lecture classes. Cognots of Latin were prof. I.M. Skvortsov, Ya.K. Amphitheatres, prot. N. Favorov, V.P. Chekhovich, N.M. Drozdov [1, p. 386-387].

Scientific activity of theological academies, including the KTA, became possible as a result of spiritual reforms in the 19th century. In particular, the scientific potential of the academies was manifested in the translations of patristic literature from Greek and Latin. The main direction of the scientific activity of the KTA, which was determined by the Synod back in 1860, was the translation into Russian of the holy fathers of the Western Church [2, p. 1-15].

From the history of the KTA it is known that initially teachers and students in 1827 worked on the translation from Latin into Russian of a book called: Pauli Tossani. Aliorumq eruditorum Virorum, lexicon concordantiale Biblicum, ex Veteri Novoque Testamento, 1687 edition. The work of P. Tossani was not a patristic work. This book was a kind of biblical encyclopedic dictionary of ancient sayings. Despite the considerable amount of work, the book was not printed. The conference of the Academy decided additionally before printed it

to fix «in words and thoughts» [1, p. 438].

During the second half of the 19th century, the professors of the KDA prepared and published the works of Cyprian of Carthage, Augustine of Ipponis, Jerome of Stridon and Ambrose of Mediolan [3, p. 11]. In addition, along with the translations of the Latin church writers on the pages of the Academic Journal, separate articles and research on patrimbics were published. In particular, their research on patrimbics published K. Skvortsov, V. Pevnitskiy, V. Varezhanin, N. Shcheglov, K.D. Popov, M.N. Drozdov, V.G. Petrushevskiy, A. Yakhontov, S. Yepifanovich, iyeromonakh Anatoliy (Grisyuk), M. Oksiyuk.

As for student dissertation works in the field of studying the Latin church writers, the period under study seems very insignificant. In general, 129 works were written in patrimonial and patriot [4]. Moreover, on the study of Latin fathers and church writers is written — 49 works, and in the Greek fathers — 80 works. Most of the work not only in Latin church writing, but also in Greek are no originality.

At the specified period, students investigated the works of the Latin fathers and church writers, such as: Iriney Lyon, Terertullian, Jeronima Stridonsky, Gregory, Amvrosia, Mediogenian, Minor of Felix, Maria Quiz, Fulgezing of Ruspius, Ilaria Pictavian, Justina Martyr, Maria Mercator. Moreover, most of these 49 works are written by the previously known translation of Latin fathers.

True, among student work on the study of Latin church writing, there are original work applying for independent research. In this sense, students who studied individual works of Latin writers brought a certain contribution to patrol science. In particular, the original works belong to the writings on the patrology on the Favsti region, Otton Bamberg, Lucifer Kalarysky, Eviere Lyon. Among the dissertation works there are studies of scholastic theology of the Western Church. Such works belong to the studies of «Summa Theologia» Foma Aquinat and Analysis of the Treatise of Anselma Canterbury «Cur Deus Homo?» [5].

Nevertheless, it should be noted that more written dissertations for the creations of Greek St. Fathers and devotees of the Church. This is

explained by the common interest of students to the writings of the Eastern devotees, the practice of their ascetic feats, prayer and the compassion of Christian virtues.

Reference:

1. Титов Ф., прот. Императорская Киевская духовная академия в ее трехвековой жизни и деятельности (1615-1915 гг.). Историческая записка. – К., 2003.
2. Двадцатилетие журнала «Труды Киевской духовной академии». (1860–1879 гг.) / Сост. И.Н. Корольков. – К., 1883.
3. Систематический указатель статей, помещенных в журнале «Труды Киевской духовной академии» за 1860-1904 гг.– К., 1905.
4. Биографический словарь выпускников Киевской духовной академии: 1819-1920-е гг.: Материалы из собрания проф. протоиерея Ф.И. Титова и архива КДА. В 4-х томах. – К., 2014–2019.
5. ИР НБУВ. Ф. 304. Д. 2109.

УДК 004.9:339.1:339.9:658.8

Економічні науки

ЕФЕКТИВНІ ІНСТРУМЕНТИ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ:
ДОСВІД США

Трушкіна Н. В.,

*кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник
відділу проблем регуляторної політики
і розвитку підприємництва*

Шкригун Ю. О.,

*аспірантка,
Інститут економіки промисловості
НАН України
м. Київ, Україна*

Анотація: Процес стрімкого зростання обсягів електронної комерції у світі зумовлює необхідність визначення ефективних

інструментів регулювання взаємодії учасників ринку товарів і послуг з використанням Інтернету. У статті проаналізовано глобальні тенденції розвитку електронної комерції через призму досвіду США, як країни з високими показниками e-комерції, що суттєво впливає на світовий ринок.

Ключові слова: електронна комерція, проникнення Інтернету, онлайн-покупці, інструменти регулювання, кібербезпека.

Ринок електронної комерції США є другим за величиною ринком у світі з показником доходу у 538 млрд дол. США за 2020 р., випереджаючи ринок Японії. На сьогоднішній час перше місце належить Китаю.

Показник зростання ринку електронної комерції США у 2020 р. склав 30 % з урахуванням глобальних темпів зростання 29%. За прогнозами експертів платформи Statista, сукупний річний темп зростання (CAGR 20-24) протягом наступних чотирьох років складе 7%, що може свідчити про помірно насичений ринок. До додаткового показника насичення ринку можливо віднести показник проникнення Інтернету в США, який становив у 2020 р. 75 %.

За даними сегментації ринку електронної торгівлі, 29% доходів у Сполучених Штатах припадає на категорію «мода», яка є найбільш великим сегментом (рис. 1) [1].

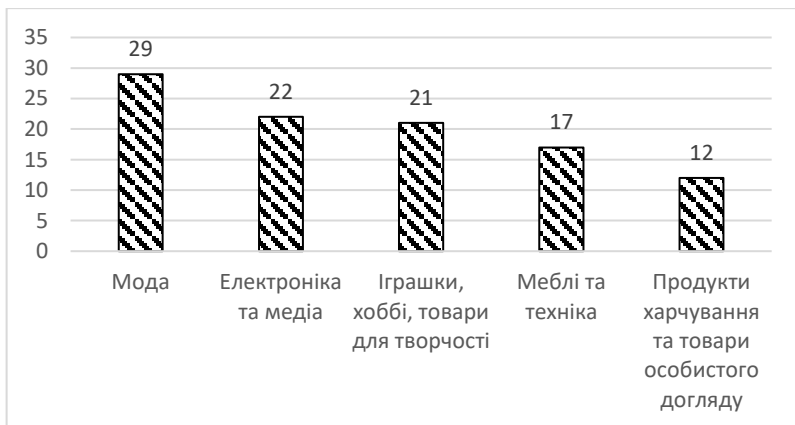

Рис. 1. Сегменти ринку електронної комерції США, % (побудовано за даними [1])

Зі зростанням електронної комерції збільшується кількість інтернет-покупців по всьому світу. У 2021 р. кількість цифрових покупців становить 2,14 млрд, що складає 27,6 % з 7,74 млрд людей у світі. Іншими словами, більше одного з кожних чотирьох людей є інтернет-покупцем. Темпи зростання кількості користувачів спостерігаються як у світі, так і у Сполучених Штатах Америки зокрема (рис. 2). У глобальному масштабі за період з 2016 по 2021 р. наявне зростання на 40,8 %. Ця тенденція, у свою чергу, вплинула на аналогічний показник у США, який наразі становить 9,9 %. Ексклюзивні онлайн-акції, що пропонують величезні знижки, такі як День холостяка в Китаї, Amazon Prime Day, Чорна п'ятниця та Кіберпонеділок безпосередньо стимулювали покупців звернути увагу на інтернет-магазини [2].

Загалом, зазначений показник може бути зумовлено високими темпами поширення проникнення Інтернету, загальної цифровізації різних сфер життя, підвищеною увагою користувачів до інтернет-магазинів, яка є наслідком зміни споживчої поведінки в умовах пандемії COVID-19.

Варто відмітити, що найбільший гравець на ринку електронної комерції США – платформа amazon.com. У 2020 р. виручка магазину склала 112,5 млрд дол. США. За ним слідують платформи walmart.com з доходом у розмірі 41,1 млрд дол. США та bestbuy.com – 18,7 млрд дол. США. У цілому, дані платформи створюють 30 % онлайн-доходу в країні (рис. 3).

У реаліях сьогодення на фоні експоненціального зростання поширення інтернет-магазинів особливої уваги набувають питання ефективного законодавчого супроводу електронної комерції. За даними резюме UNCTAD щодо прийняття законодавства про електронну комерцію, зазначено, що у глобальному масштабі за такими категоріями у світі наявно [3]:

- 82 % країн із законодавством про електронні транзакції;
- 80 % країн із законодавством щодо кіберзлочинності;
- 66 % країн із законами про конфіденційність і безпеку особистих даних;
- 56 % країн із актуальним законодавством про захист прав споживачів.

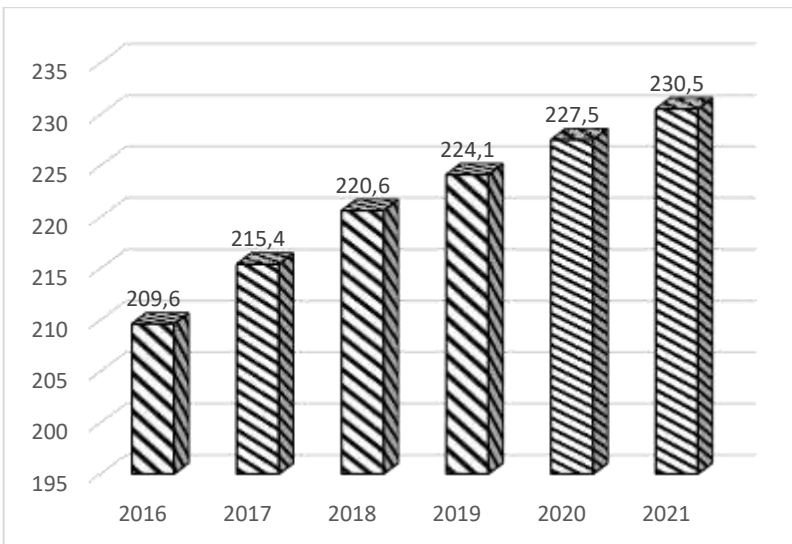

Рис. 2. Кількість онлайн-покупців у США, млн. осіб (побудовано за даними [2])

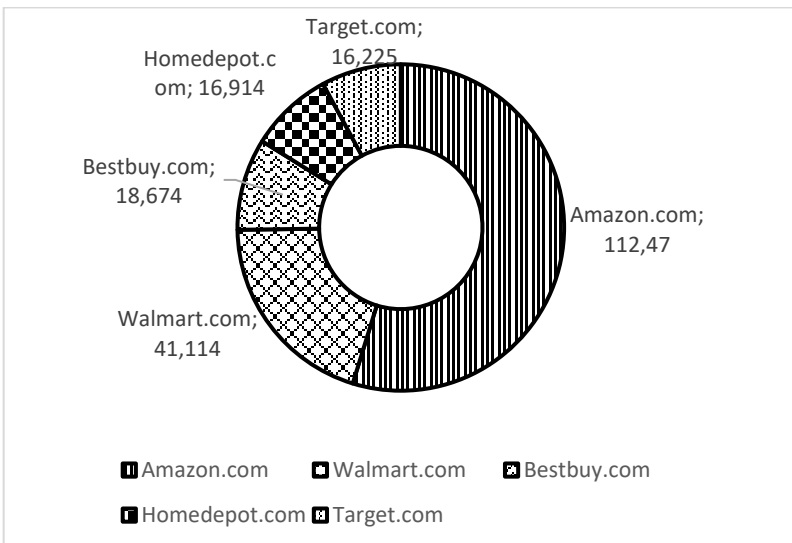

Рис. 3. Найкрупніші онлайн-магазини за обсягом продаж у 2020 р., млн дол. США (побудовано за даними [1])

Сполучені Штати Америки, як одна з 194 країн-членів UNCTAD, має діюче законодавство стосовно кожної зазначеної категорії. Експертами відзначається, що урядовий підхід до електронної комерції в Сполучених Штатах може бути описано, як регулювання «легкого дотику». Федеральна Торгова Комісія (Federal Trade Commission, FTC) встановила правила захисту прав споживачів, спеціально спрямовані на питання споживчої реклами і споживчих транзакцій через Інтернет. Існують федеральні та державні закони, що захищають персональні дані споживачів та інформацію щодо даних кредитних карток. На даний час не існує відповідного законодавства, яке регулювало би виключно сферу інтернет-бізнесу. Як наслідок, немає єдиного органу, який регулює електронну комерцію. FTC є головним федеральним регулятором захисту прав споживачів і встановлює правила та виконавчі процедури щодо захисту прав споживачів, у тому числі щодо діяльності в Інтернеті. Федеральна комісія зв'язку (Federal Communications Commission, FCC) є федеральним регулятором доступу до Інтернету та питанням перевезення, а також державними комісіями з комунальних послуг.

Правила конфіденційності споживчих даних оприлюднюються та застосовуються FTC, у кожному штаті прийняті закони щодо захисту конфіденційності даних для споживачів та закони щодо випадків порушення даних [4].

Ключові ефективні інструменти регулювання розвитку електронної комерції у США наведено на *рис. 4*.

Згідно з законодавством США податки з продажів залежать від штату та окремої локалізації у штатах. Додатково "спеціальні податкові округи" також можуть додавати місцеві ставки податку з продажів на додаток до загальнодержавного оподаткування. У разі імпорту продукції від іноземних постачальників застосовуються імпорتنі мита та податки, у тому числі різні тарифні сітки у разі великого обсягу товарів на регулярній основі.

На разі, екоподатки набувають значного поширення. Наприклад, відповідно до Закону Каліфорнії про викупну вартість

(California Redemption Value Act, CRV) споживачі мають заплатити додаткову плату за переробку в розмірі 0,05 дол. США за пластикові контейнери до 24 унцій і 0,10 дол. США – понад 24 унції. Штат також має пропозицію щодо нової програми екоподатків, які будуть стягуватися з кожного окремого предмета, упакованого в одноразовий пластик. Якщо вона буде прийнята, то набуде чинності з 2022 р.

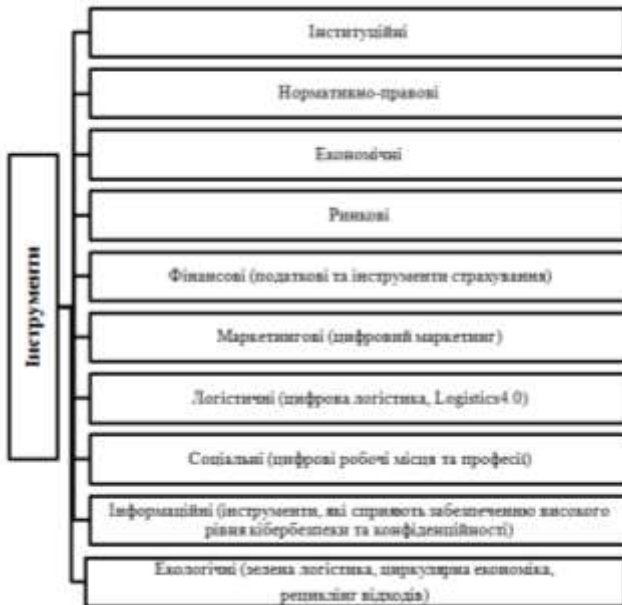

Рис. 4. Інструменти регулювання розвитку е-комерції
(авторська розробка)

Страхування може бути диференційовано за наступними напрямками: загальна відповідальність, відповідальність за продукцію, професійна відповідальність, комерційна відповідальність.

Питання генеральних ліцензій та дозволів на ведення бізнесу, обмежень зонування, дозволів на охорону здоров'я та безпеку можливо розглянути у контексті ринкових інструментів регулювання ринку.

Товарні знаки, патенти і авторські права вважаються інтелектуальною власністю бізнесу і, таким чином, охороняються відповідними законами.

Відомство з патентів і товарних знаків США класифікує кожен з цих термінів:

- товарний знак – слово, фраза, символ та / або дизайн, який ідентифікує та відрізняє джерело товарів однієї сторони від інших;

- патент – обмежене право власності, пов'язане з винаходом, наданим Відомством з патентів і товарних знаків США в обмін на публічне розкриття винаходу;

- авторське право – захищає твори авторства, такі як твори, музика і твори мистецтва, які були відчутно виражені.

Актуальність ефективного впровадження інформаційних інструментів регулювання ринку зумовлена специфікою ринку електронної комерції та широких масивів особистої інформації, яка потребує високого ступеню захисту. Серед найбільш важливих аспектів виділяється необхідність забезпечення безпеки даних платіжних карт, упередження можливості кібератак. З технічної точки зору, це полягає у відповідності вимогам DCI-PSS або GDPR (для продажу в Європі), наявності HTTPS-з'єднання (СЕРТИФІКАТ SSL) для всіх платіжних операцій та комплексного захисту безпеки та боротьби з шахрайством.

Стандарт безпеки даних індустрії платіжних карток (PCI, DSS) - це комерційний стандарт безпеки, введений групою американських постачальників фінансових послуг у 2006 р. Метою директиви PCI DSS є впровадження єдиних стандартів безпечної обробки карткових операцій та приведення всіх учасників галузі до одного рівня відповідності. Він охоплює як онлайн, так і POS-транзакції, а також транзакції через телефонні замовлення та інші види транзакцій без наявності карток.

Експерти визначають два основних положення щодо конфіденційності клієнтів [5]:

- Закон Каліфорнії про конфіденційність споживачів (CCPA). Цей закон зобов'язує підприємства розкривати будь-яку

інформацію, яку вони мають про споживача, а також список третіх сторін, з якими вони діляться відповідно до вимог користувачів. Клієнти також можуть подати до суду на компанії за будь-які порушення конфіденційності;

- Загальний регламент захисту даних (GDPR). Це загальноєвропейський закон, який визначає сім обов'язкових правил, яких онлайн-компанії повинні дотримуватися, коли мова йде про збір, зберігання та використання даних клієнтів

Зазначається, що серед наявних інструментів є певні обмеження, які мають соціально-активний напрям, проте можуть стримувати економічну діяльність. Наприклад, Закон про захист конфіденційності дітей в Інтернеті (COPPA) регулює взаємодію та запит особистої інформації від онлайн споживачів молодшої аудиторії, зокрема у віці до 13 років.

В умовах цифрової економіки [6-9], глобального характеру поширення процесів цифровізації та діджиталізації самоусвідомлення споживача [10-12] доцільним є забезпечення ефективності та безпеки взаємодії учасників ринку електронної комерції [13-17].

Інструменти електронної комерції характеризуються як ринковим, так і соціальним спрямуванням. Досвід США показує, що деякі інструменти можуть мати обмежуючий з економічної точки зору характер, проте забезпечувати активний соціальний захист для вразливої категорії онлайн-покупців, стимулювання виконання екологічних норм та спонукання до екологізації діяльності. Особлива увага приділяється захисту персональної інформації, як однієї з найбільш цінних активів ринку електронної комерції у контексті високого ступеня кіберзлочинності та недостатньої усвідомленості певних категорій споживачів щодо правил цифрової безпеки.

Інструменти регулювання розвитку електронної комерції охоплюють різноманітні аспекти взаємодії ринку [18]. Як свідчить практика США, ефективність регулювання можливо досягти при синергії складових і високої соціальної відповідальності бізнесу.

Перспективами подальших досліджень у цьому напрямі є аналіз й узагальнення світового досвіду розвитку електронної комерції в умовах цифровізації бізнес-процесів і розроблення пропозицій щодо можливого його використання в умовах України.

Література:

1. EcommerceDB. E-commerce market analysis. The eCommerce market in the U.S. URL: <https://ecommercedb.com/en/markets/us/all>.

2. Oberlo. How many people shop online in 2021? URL: <https://www.oberlo.com/statistics/how-many-people-shop-online>.

3. UNCTAD. Summary of Adoption of E-Commerce Legislation Worldwide. URL: <https://unctad.org/topic/ecommerce-and-digital-economy/ecommerce-law-reform/summary-adoption-e-commerce-legislation-worldwide>.

4. Lexology. In brief: e-Commerce in USA. Baker McKenzie. August 13, 2021. URL: <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=385c70d8-0dc5-40aa-8eb0-d3f52b55bbd4>.

5. Bigcommerce. Online Business Laws and Regulations: an Ecommerce Guide. Beatriz Estay. URL: <https://www.bigcommerce.com/blog/online-business-laws/#undefined>.

6. Kwilinski A., Trushkina N. Features of digital marketing in the context of informational economy. *Modern innovative and information technologies in the development of society: monograph* / Edited by M. Ekkert, O. Nestorenko, M. Szynek; Katowice School of Technology. Katowice: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach, 2019. P. 158-165.

7. Квилинский А.С., Трушкина Н.В., Рынкевич Н.С. Концептуальные подходы к определению термина «информационная экономика». *Проблеми економіки*. 2019. № 3(41). С. 147-155. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-3-147-155>.

8. Trushkina N. Development of the information economy under the conditions of global economic transformations: features, factors and prospects. *Virtual Economics*. 2019. Vol. 2. No. 4. P. 7-25. [https://doi.org/10.34021/ve.2019.02.04\(1\)](https://doi.org/10.34021/ve.2019.02.04(1)).

9. Trushkina N., Dzwigol H., Serhieieva O., Shkrygun Yu. Development of the Logistics 4.0 Concept in the Digital Economy. *Economic Herald of the Donbas*. 2020. № 4 (62). P. 85-96. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2020-4\(62\)-85-96](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2020-4(62)-85-96).

10. Trushkina N. Transformation of customer relationship management in the digital economy. *Digital economy and digital society: monograph* / Edited by T. Nestorenko, M. Wierzbik-Stronska; Katowice School of Technology. Katowice: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach, 2019. P. 311-316.

11. Hryhorak M., Trushkina N., Popkowski T., Molchanova K. Digital transformations of logistics customer service business models. *Intellectualization of Logistics and Supply Chain Management*. 2020. Vol. 1. P. 57-75. <https://doi.org/10.46783/smart-scm/2020-1-6>.

12. Трушкіна Н.В. Клієнтоорієнтований підхід до логістичного сервісу в умовах інформаційної економіки. *Бізнес Інформ*. 2020. № 6. С. 196-204. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-6-196-204>.

13. Місюкевич В. І., Трушкіна Н. В., Шкригун Ю. О. Електронна комерція у глобальному цифровому просторі: нові виклики та напрями. *Формування системи внутрішньої торгівлі України: теорія, практика, інновації*: колективна монографія / за ред. В. В. Лісіци, В. І. Місюкевич, О. М. Михайленко. Полтава: ПУЕТ, 2020. С. 150-162.

14. Trushkina N., Bezpartochnyi M., Shkrygun Yu. E-commerce in the conditions of digitalization of business processes. *Strategies, models and technologies of economic systems management in the context of international economic integration: scientific monograph* / edited by M. Bezpartochnyi, V. Riashchenko, N. Linde. 2nd ed. Riga: Institute of Economics of the Latvian Academy of Sciences, 2020. P. 245-256.

15. Трушкіна Н. В., Сергєєва О. Р., Шкригун Ю. О. Концептуальні підходи до визначення поняття «електронна комерція». *Проблеми економіки*. 2020. № 4. С. 231-240. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-4-231-240>.

16. Bezpartochna O., Misyuckevich V., Trushkina N. E-com-

merce trends in the digital economy. *Artificial intelligence as a basis for the development of the digital economy*: textbook / Edited by I. Tatomyr, Z. Kvasnii; The Precarpathian Institute named of M. Hrushevsky of Interregional Academy of Personnel Management. Praha: OKTAN Print s.r.o., 2021. P. 367-376.

17. Bezpartochna O., Trushkina N. E-commerce in the age of digital transformation. *Concepts, strategies and mechanisms of economic systems management in the context of modern world challenges*: scientific monograph / VUZF University of Finance, Business and Entrepreneurship. Sofia: VUZF Publishing House "St. Grigorii Bogoslov", 2021. P. 306-318.

18. Трушкіна Н. В., Шкригун Ю. О. Проблеми та перспективи розвитку ринку електронної комерції в країнах Латиноамериканського регіону. *Бізнес Інформ*. 2021. №7. С. 259–273. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-7-259-273>.

УДК 378

Педагогічні науки

ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ОЦІНЮВАННЯ ОСВІТНІХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Яндола К. О.,

викладач кафедри психології та педагогіки

Вінцьковський А. О.,

*магістр факультету радіотехнічних
військ протиповітряної оборони*

Харківський національний університет

Повітряних Сил імені І. Кожедуба,

м. Харків, Україна

Анотація: в статті акцентується увага на використанні тестів як одного з елементів оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти. В сучасних умовах для проведення тестування доцільно використовувати цифрові технології. В статті наведений порівняльний аналіз найбільш розповсюджених сервісів для створення тестів.

Ключові слова: *тестування, оцінювання, цифрові технології.*

Важливою та невід’ємною складовою освітнього процесу є оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти з метою визначення результатів навчання. Процес оцінювання є досить суперечливим, оскільки здебільше сприймається як контроль. Тому одним із завдань викладача є створення такої системи оцінювання, яка виконує й мотивуючу функцію.

Оцінювання може відбуватися різними методами та за допомогою різних засобів. В результаті інтенсифікації глобалізаційних процесів, а також під впливом карантинних обмежень для перевірки знань здобувачів вищої освіти останнім часом все більше використовуються технології m-learning, які передбачають застосування різних програмних продуктів.

Одним із провідних способів перевірки знань є тестовий контроль. Даний метод надзвичайно поширений у європейських країнах та активно впроваджується у вишах Україні. Тестовий контроль допомагає здійснити індивідуальне оцінювання здобувачів вищої освіти та мобільно керувати освітнім процесом. Крім того, він вважається найбільш об’єктивним методом оцінювання. Взагалі проблемі тестування науковці приділяють багато уваги. Про це свідчать дослідження Т. Аджер, В. Беспалька, Дж. Гласс, К. Інгенкампа, П. Клайна, В. Переверзева, Дж. Стенлі тощо.

Очевидно, що необхідно не тільки більш широко та активно залучати тестові методи, а й використовувати в цьому процесі сучасні цифрові технології. Про це говорять Т. Турчина, Д. Медведовська, Т.Бернере Лі, О. Кампісато, К. Нільсон тощо.

З огляду на це виникає необхідність порівняти найбільш поширені програмні продукти та сервіси, які використовуються в закладах вищої освіти.

Сучасні заклади вищої освіти сьогодні мають змогу обирати платформи, які можуть бути використані для змішаного та дистанційного навчання. Найбільш популярними є такі: Moodle , TalentLMS, Litmos, Docebo, Canvas тощо.

Сучасні викладачі сьогодні можуть обирати серед таких програмних продуктів: Google Classroom, Google Форми, Quizizz ,

Surveymonkey, Formative, Polleverywhere, Kahoot! тощо.

Одним із розповсюджених інструментів тестування є Google Форми. Google Форми – це зручний інструмент, за допомогою якого можна легко і швидко планувати заходи, складати опитування та анкети, а також збирати іншу інформацію. Форму можна підключити до електронної таблиці Google, і тоді відповіді респондентів будуть автоматично зберігатися в ній [3].

Quizizz та Kahoot – це сервіси для створення вікторин і тестів. Основними відмінностями між платформою Quizizz та Kahoot є те, що: при запуску тесту в аудиторії курсанти відповідають на питання, рухаючись в своєму темпі і незалежні від швидкості відповідей інших учасників тестування; виконання тесту, створеного в Quizizz можна запланувати. А це означає, що його можна пропонувати в якості самостійної (домашньої) роботи; є можливість прибрати параметр «час» і тоді здобувач освіти може подумати над питанням не зважаючи на час. Також, це дає можливість під час відповіді на питання прочитати параграф підручника, главу книги або використати інші джерела для пошуку необхідної інформації [2].

Конструктор тестів на сайті «Всеосвіта» – розділ для викладачів, за допомогою якого можна створювати власні тести для закріплення, перевірки знань здобувачів освіти, проведення самостійних і контрольних робіт [3].

Порівняльна характеристика деяких описаних платформ для створення тестів наведена в табл 1.

Отже, описані сервіси дають можливість: удосконалити процес навчання; проводити ігри та вікторини; організовувати змагання; проводити тестування; організувати самостійну роботу; відслідковувати результати кожного здобувача освіти; надавати автоматичний зворотний зв'язок кожному учаснику освітнього процесу.

Однак, для цього треба створити відповідне освітнє середовище та психолого-педагогічні умови, що є предметом подальшого дослідження.

Література:

1. Створення анкетних (тестових) форм за допомогою Google Форм - [Електронний ресурс] - режим доступу: http://rcnu-bip.org.ua ›fb_files› google_forms.

2. Сравнение сервисов для учебных викторин Quizizz та Kahoot - [Електронний ресурс] - режим доступу: http://expert.itmo.ru/kahoot_and_quizizz

3. Шандра Р. Створення тестів для онлайн-навчання: огляд платформ - [Електронний ресурс] - режим доступу: https://osvita.ua/vnz/high_school/80118/

Таблиця 1

Порівняльна характеристика

Параметр	Google Форми	Quizizz	Kahoot	сайт «Всеосвіта»
1	2	3	4	5
Необхідність реєстрації для викладача	Необхідний Google акаунт (безкоштовно)	Реєстрація на сайті (безкоштовно)	Реєстрація на сайті (безкоштовно)	Реєстрація на сайті (безкоштовно)
Необхідність реєстрації для здобувача	Не вимагає	Не вимагає	Не вимагає	Не вимагає
Види тестів	Можливі різні варіанти	Можливі різні варіанти	Можливі різні варіанти	Можливі різні варіанти
Термін зберігання тестів	Необмежений	Необмежений	Необмежений	Необмежений
Спосіб передачі завдання	Формування посилання у месенджери, email	Формування посилання у месенджери, email, код	Формування посилання у месенджери, email, код	Формування посилання у месенджери, email, код
Час створення посилання для проходження тесту	Будь-який, одноразовий	Вимагає оновлення підключення	Вимагає оновлення підключення	Вимагає оновлення підключення
Термін зберігання результатів тестування	Необмежений, можна додавати	Необмежений	Необмежений	Необмежений
Регулювання часу проходження тесту	Ні	Так	Так	Так
Обробка результатів	Самостійна	Автоматична	Автоматична	Автоматична

тестів				
Завершення табл. 1				
1	2	3	4	5
Можливість рандомного проходження тесту	Ні	Так	Ні	Так
Можливість для курсантів побачити правильні відповіді	Ні	Так	Так	Так
Можливість для курсантів побачити результати інших	Ні	Так	Так	Ні
рен	Ранжування, побудова графіків, звітів, використання з іншими інструментами Google	Створення презентацій, навчальних занять, можливість використання тестів інших	Створення презентацій, навчальних занять, можливість використання тестів інших	Створення презентацій, навчальних занять, можливість використання тестів інших, бонуси від Всеосвіта
Інтерфейс	Простий	З елементами гейміфікації	З елементами гейміфікації	Інтерактивний

